

Regeringens proposition

2003/04:56

ILO:s konvention och rekommendation om
arbetarskydd i lantbruket m.m.

Prop.
2003/04:56

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 15 januari 2004

Göran Persson

Hans Karlsson
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner den av Internationella arbetskonferensen år 2001 antagna konventionen (nr 184) om arbetarskydd i lantbruket. I samband härmed informeras riksdagen även om den av konferensen antagna rekommendationen (nr 192) i samma ämne.

I propositionen lämnar regeringen även en redogörelse för ILO:s konvention (nr 183) och rekommendation (nr 191) om skydd vid havandeskap och barns börd i enlighet med vad som föreskrivs i ILO:s stadga. Regeringen anser att Sverige för närvarande inte bör tillträda konventionen nr 183.

I propositionen informeras riksdagen slutligen om återkallandet av fem ILO-konventioner.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Ärendet och dess beredning.....	4
3	Konventionen (nr 183) och rekommendationen (nr 191) om skydd vid havandeskap och barnsbörd.....	5
3.1	Bakgrund.....	5
3.2	Konventionens och rekommendationens huvudsakliga innehåll.....	5
3.3	Regeringens överväganden	8
4	Konventionen (nr 184) och rekommendationen (nr 192) om arbetarskydd i lantbruket	14
4.1	Bakgrund.....	14
4.2	Konventionens och rekommendationens huvudsakliga innehåll.....	15
4.3	Godkännande av konventionen.....	17
5	Återkallandet av fem ILO-konventioner	18
Bilaga 1	ILO:s konvention (nr 183) om skydd vid havandeskap och barnsbörd	20
Bilaga 2	ILO:s rekommendation (nr 191) om skydd vid havandeskap och barnsbörd.....	32
Bilaga 3	ILO:s konvention (nr 184) om arbetarskydd i lantbruket.....	37
Bilaga 4	ILO:s rekommendation (nr 192) om arbetarskydd i lantbruket	53
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 15 januari 2004.....	63

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2003/04:56

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner ILO:s konvention (nr 184) om arbetarskydd i lantbruket.

2 Ärendet och dess beredning

Genom sin anslutning till Nationernas förbund år 1920 inträdde Sverige som medlem av Internationella arbetsorganisationen (ILO).

ILO:s beslutande församling – Internationella arbetskonferensen – sammanträder i regel en gång per år. Arbetskonferensen kan enligt artikel 19 i organisationens stadga beträffande förslag, som förts upp på mötets dagordning, besluta antingen om en internationell konvention, avsedd att ratificeras av organisationens medlemmar, eller om en rekommendation, avsedd att övervägas vid lagstiftning eller på annat sätt men utan den bindande karaktär som en ratificerad konvention har. Om beslutet är av mindre räckvidd eller huvudsakligen av formell innebörd, t.ex. då det gäller en begäran om utredning, brukar det ges formen av en resolution. I några få principiellt viktiga frågor har beslut fattats om en deklaration.

Inom högst arton månader efter att konferensens session avslutats skall varje medlemsstat förelägga landets lagstiftande församling antagna konventioner och rekommendationer för lagstiftning eller andra åtgärder. Varje medlemsstat har vidare skyldighet att underrätta Internationella arbetsbyråns generaldirektör om de åtgärder som har vidtagits för att uppfylla denna förpliktelse samt om vilka åtgärder som i övrigt har vidtagits.

Internationella arbetskonferensens åttioåttonde möte, som hölls i Genève den 30 maj–15 juni 2000, antog en konvention (nr 183) och en rekommendation (nr 191) om skydd vid havandeskap och barns börd. Konventionen antogs med röstsiffrorna 304 för, 22 emot och 116 nedlagda. Rekommendationen antogs med 315 röster för, 16 emot och 108 nedlagda. Av de svenska ombuden röstade regerings- och arbetstagarrepresentanterna för såväl konventionen som rekommendationen medan arbetsgivarrepresentanten avstod i båda fallen. Konferensen beslöt även enhälligt att återkalla fem konventioner, som inte erhållit tillräckligt antal ratifikationer för att träda i kraft.

Internationella arbetskonferensens åttionionde möte, som hölls i Genève den 5–21 juni 2001, antog en konvention (nr 184) och en rekommendation (nr 192) om arbetarskydd i lantbruket. Konventionen antogs med 402 röster för, 2 emot och 41 nedlagda. Rekommendationen antogs med 418 röster för, ingen emot och 33 nedlagda. Av de svenska ombuden röstade såväl regerings- som arbetsgivar- och arbetstagarrepresentanterna för båda instrumenten.

Texterna på engelska och svenska till de fyra antagna instrumenten finns i bilagorna 1–4.

Konventionen nr 183 och rekommendationen nr 191 samt konventionen nr 184 och rekommendationen nr 192 har, enligt bestämmelserna i ILO-konventionen (nr 144) om samråd på trepartsbasis för att främja genomförandet av ILO:s normer, remitterats till ILO-kommittén, som i sin tur inhämtat yttranden från i respektive fråga berörda myndigheter och organisationer.

Sammanställningar av remissyttrandena finns att tillgå i Näringsdepartementet (dnr N2000/6590/ARM resp. N2001/8808/ARM).

3 Konventionen (nr 183) och rekommendationen (nr 191) om skydd vid havandeskap och barnsbörd

3.1 Bakgrund

Arbetande kvinnors särskilda behov av skydd vid havandeskap och barnsbörd var en fråga som uppmärksammades av Internationella arbetsorganisationen (ILO) redan vid den första Internationella arbetskonferensen år 1919. Konferensen antog då konventionen (nr 3) om kvinnors arbete före och efter barnsbörd. År 1952 antog konferensen en reviderad konvention (nr 103) och en kompletterande rekommendation (nr 95) om skydd vid havandeskap och barnsbörd. De tre instrumenten anmälades för riksdagen i propositionen 1921:361 och propositionen 1953:73.

I fler än 120 länder runt om i världen finns lagbestämmelser om betald moderskapsledighet och vårdförmåner samt om anställningsskydd för gravida kvinnor. Det kan konstateras att de nämnda ILO-instrumenten har varit vägledande för många regeringar vid utarbetandet av lagstiftningen i fråga. Dock har de båda konventionerna ratificerats i ringa omfattning – konventionen nr 103 av 40 länder och konventionen nr 3 av ytterligare 17 länder. Trots att de nordiska länderna i ILO:s bakgrundsrapport framhålls som de mest avancerade när det gäller skydd för gravida kvinnor och föräldraledighet har inte något nordiskt land ratificerat någondera av de två konventionerna. Ett skäl har varit att konventionerna ställer ovillkorliga och mycket detaljerade krav på tillämpningen av det skydd som föreskrivs, vilket även bidragit till att instrumenten i dag ter sig föga moderna.

I 1953 års proposition angavs som hinder för Sverige att ratificera konventionen nr 103 bl.a. dess föreskrifter om en obligatorisk ledighetsperiod efter nedkomsten av minst sex veckor och dess vittgående regler om ersättning samt hälso- och sjukvårdsförmåner under tiden för ledigheten samt om ledighet för amning.

ILO:s styrelse beslöt i mars 1997 att föra upp ämnet *Revidering av 1952 års konvention (nr 103) och rekommendation (nr 95) om skydd vid havandeskap och barnsbörd* på dagordningen för 1999 års Internationella arbetskonferens i syfte att år 1999 hålla en första diskussion och år 2000 anta nya instrument i ämnet, att revidera eller ersätta 1952 års instrument.

Efter avslutad utskottsbehandling antog Internationella arbetskonferensen i juni 2000 konventionen (nr 183) och rekommendationen (nr 191) om skydd vid havandeskap och barnsbörd med de i avsnitt 2 angivna röstsiffrorna.

3.2 Konventionens och rekommendationens huvudsakliga innehåll

Konventionen hänvisar inledningsvis till bl.a. 1948 års Allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, FN:s konvention om avskaffande

av all slags diskriminering av kvinnor, FN:s konvention om barnets rättigheter, ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och dess uppföljning, antagen 1998, samt till ILO:s konvention (nr 156) om arbetstagare med familjeansvar. I inledningen konstateras att det är angeläget att revidera 1952 års konvention (nr 103) och rekommendation (nr 95) om skydd vid havandeskap och barnsbörd för att ytterligare främja jämställdhet för alla kvinnor i arbetskraften samt moderns och barnets hälsa och säkerhet.

Konventionens *operativa del* omfattar tolv artiklar. Konventionen skall tillämpas på alla kvinnliga arbetstagare, inklusive dem som är sysselsatta i atypiska former av beroende verksamhet (art. 2.1). Dock medges undantag för begränsade kategorier av arbetstagare när tillämpningen på dessa kategorier skulle förorsaka betydande problem (art. 2.2).

Varje ratificerande medlemsstat åläggs att vidta åtgärder så att gravida eller ammande kvinnor inte är tvungna att utföra arbete som av behörig myndighet fastställts vara skadligt för moderns eller barnets hälsa, eller när en betydande risk bedöms föreligga för moderns eller barnets hälsa (art. 3).

Varje kvinna skall ha rätt till mammaledighet om minst 14 veckor på grund av barns födelse (art. 4.1). Denna ledighet skall inkludera en obligatorisk mammaledighet efter nedkomsten om minst sex veckor, såvida inte annan överenskommelse träffas på nationell nivå mellan regeringen och arbetsgivarnas och arbetstagarnas representativa organisationer (art. 4.4). Om nedkomsten inträffar senare än beräknat skall den del av ledigheten som tas ut före födseln förlängas utan att den obligatoriska ledigheten efter nedkomsten reduceras (art. 4.5).

Före eller efter mammaledigheten skall ytterligare ledighet beviljas vid sjukdom, komplikationer eller risk för komplikationer till följd av graviditeten eller nedkomsten (art. 5).

Kvinnor som är borta från arbetet på grund av mammaledighet eller sjukdom eller komplikationer till följd av graviditeten eller nedkomsten skall erhålla kontanta förmåner (art. 6.1). De kontanta förmånerna skall vara på en nivå som tillförsäkrar att kvinnan kan upprätthålla god hälsa och en lämplig levnadsstandard för sig och sitt barn (art. 6.2). Förmåner under mammaledighet får, om de grundas på tidigare inkomster, inte understiga två tredjedelar av kvinnans tidigare inkomster eller sådan del av dessa inkomster som utgör grund för beräkningen av förmåner (art. 6.3).

När en kvinna inte uppfyller villkoren för kontanta förmåner, skall hon ha rätt till tillräckligt stöd från det sociala trygghetssystemet (art. 6.6).

Hälso- och sjukvårdsförmåner skall ges kvinnan och hennes barn och omfatta vård före födseln, vid förlossning och efter födseln, liksom nödvändig sjukhusvård (art. 6.7).

För att värna kvinnors situation på arbetsmarknaden skall förmåner under mammaledighet och vid sjukdom eller komplikationer till följd av graviditeten eller nedkomsten ges inom ramen för en obligatorisk socialförsäkring eller bestridas av allmänna medel. Med vissa förbehåll skall en arbetsgivare inte individuellt vara ansvarig för de direkta kostnaderna för någon sådan kontant förmån till en anställd kvinna (art. 6.8).

I en medlemsstat vars ekonomiska och sociala trygghetssystem är otillräckligt utvecklade kan kontanta förmåner ges med ett belopp som inte understiger det belopp som betalas vid sjukdom (art. 7).

Det skall vara förbjudet för en arbetsgivare att säga upp en kvinna under hennes graviditet eller mammaledighet eller ledighet på grund av sjukdom eller komplikationer till följd av graviditeten eller nedkomsten eller under en, nationellt fastställd, period efter hennes återgång till arbetet utom av skäl som saknar samband med havandeskapet eller barnets födelse och konsekvenser därav eller vården av barnet. Det skall åligga arbetsgivaren att bevisa att skälen för avskedande inte har samband med havandeskapet eller nedkomsten och konsekvenser därav eller vården av barnet (art. 8.1). En kvinna skall ha rätt att återgå till samma anställning eller en likvärdig anställning med samma lön då hennes mammaledighet upphör (art. 8.2).

Varje medlemsstat skall vidta lämpliga åtgärder för att garantera att graviditet eller barnsörd inte medför diskriminering i anställningen, och inte heller vid tillträde till anställning (art. 9.1). Sådana åtgärder skall inkludera ett förbud att kräva graviditetstest eller ett intyg om ett sådant test när en kvinna söker anställning utom i fråga om arbete som antingen är förbjudet eller för vilket restriktion råder för gravida eller ammande kvinnor, eller där en konstaterad eller betydande risk finns för kvinnans och barnets hälsa (art. 9.2).

En kvinna skall ha rätt till en eller flera dagliga pauser eller en daglig minskning av arbetstiden för att amma sitt barn (art 10.1). Dessa pauser eller minskningen av den dagliga arbetstiden skall räknas som arbetstid och ersättas som sådan (art. 10.2).

Konventionen skall genomföras genom lagar eller föreskrifter, utom i den mån den genomförs på annat sätt såsom genom kollektivavtal, skiljedomsförfarande, domstolsbeslut eller på annat sätt i överensstämmelse med nationell praxis (art.12).

Rekommendationen innehåller bl.a. förslag att förlänga mammaledigheten till minst 18 veckor och att mammaledigheten förlängs i händelse av flerbarnsörd. Kvinnan bör ha rätt att fritt välja den tidpunkt, före eller efter barnets födelse, vid vilken hon utnyttjar den del av mammaledigheten som inte är obligatorisk. Förmånerna vid mammaledighet eller vid sjukdom eller komplikationer till följd av graviditeten eller nedkomsten bör enligt rekommendationen höjas till ett belopp som fullt motsvarar kvinnans tidigare inkomster eller sådan del av dessa inkomster som utgör grund vid beräkningen av förmåner. Rekommendationen innehåller närmare anvisningar om de hälso- och sjukvårdsförmåner som bör ges. Den anger åtgärder som bör vidtas för att tillhandahålla alternativ till sådant arbete som kan vara skadligt för moderns eller barnets hälsa. Den innehåller förslag om inrättandet av lokaler där amning kan ske under lämpliga hygieniska förhållanden på eller nära arbetsplatsen.

Slutligen innehåller rekommendationen ett avsnitt om annan ledighet för vård av barn. I händelse av moderns död före utgången av den mammaledighet som ges efter barnets födelse bör fadern till barnet ha rätt till ledighet från sin anställning under en tid som motsvarar den återstående delen av mammaledigheten. I händelse av moderns sjukdom eller sjukhusvistelse efter nedkomsten och före utgången av den ledighet

som ges efter barnets födelse, och då modern inte kan vårda barnet, bör fadern till barnet ha rätt till ledighet från sin anställning under den tid som motsvarar den återstående delen av mammaledigheten för att vårda barnet.

Modern eller fadern till barnet bör ha rätt till föräldraledighet från anställningen under en period efter utgången av mammaledigheten. När det finns nationella regler om adoption bör adoptivföräldrar ha tillgång till det skyddssystem som erbjuds i konventionen, i synnerhet beträffande ledighet, förmåner och anställningsskydd.

3.3 Regeringens överväganden

Regeringens bedömning: Sverige bör för närvarande inte tillträda konventionen (nr 183) om skydd vid havandeskap och barnsbörd.

ILO-kommittén: Konventionen (nr 183) och rekommendationen (nr 191) om skydd vid havandeskap och barnsbörd har remitterats till ILO-kommittén, som i sin tur har inhämtat yttranden från Kammarrätten i Stockholm, Riksförsäkringsverket, Socialstyrelsen, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms Universitet, Arbetarskyddsstyrelsen (nu Arbetsmiljöverket), Arbetslivsinstitutet, Jämställdhetsombudsmannen (JämO), Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF; nu Föreningen Svenskt Näringsliv), Arbetsgivarverket, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO) och Enheten för Internationell Mödra- och Barnhälsovård vid Akademiska sjukhuset i Uppsala (IMCH).

ILO-kommittén har vid sin granskning av konventionens förhållande till svensk lagstiftning funnit att vissa konventionsbestämmelser kan sakna full motsvarighet i det svenska regelverket. I avvaktan på ett klarläggande finner kommittén att Sverige inte bör ratificera konventionen.

Remissinstanserna: Bland remissinstanserna råder delade meningar i frågan om ratificering av konventionen. *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms Universitet* avstyrker ratifikation. *SAF* finner avvikelser mellan konventionen och svensk rätt som innebär ratifikationshinder.

JämO, *Arbetsgivarverket* och *Landstingsförbundet* bedömer att det svenska regelverket i stort uppfyller de krav som uppställs i konventionen. *IMCH* anser att Sverige uppfyller ILO-konventionens artiklar på ett tillfredsställande sätt.

Socialstyrelsen bedömer att konventionens krav inte strider mot eller kräver komplettering av hälso- och sjukvårdslagstiftningen och att detsamma synes gälla beträffande socialtjänstlagstiftningen. *Arbetarskyddsstyrelsen* konstaterar att konventionens artikel 3 om hälsoskydd uppfylls genom föreskrifterna om Gravida och ammande arbetstagare (AFS 1994:32).

Arbetslivsinstitutet, *LO*, *TCO* och *SACO* finner inte några hinder för en svensk ratifikation av konventionen.

Flera remissinstanser, *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms Universitet*, *JämO* och *SAF*, har pekat på problem med definition av

arbetstagarbegreppet med anledning av konventionstextens formulering ”atypiska former av beroende verksamhet”.

Riksförsäkringsverket, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms Universitet, SAF, Arbetsgivarverket, Landstingsförbundet och SACO har påtalat att svensk lagstiftning saknar bestämmelse om sex veckors obligatorisk mammaledighet.

Skälen för regeringens bedömning: Konventionens krav uppfylls i stort sett genom bestämmelser i lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL), hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), socialtjänstlagen (1980:620), lagen (1982:80) om anställningsskydd (LAS), föräldraledighetslagen (1995:584) (FL), jämställdhetslagen (1991:433) (JämL) och genom Arbetarkyddsstyrelsens kungörelse (AFS 1994:32) med föreskrifter om gravida och ammande arbetstagare.

Regeringen konstaterar att Sverige har ett regelverk som i huvudsak vida överträffar konventionens krav. En ratifikation av konventionen förutsätter emellertid att varje enskild detaljbestämmelse har sin motsvarighet i svenska förhållanden.

Artikel 2.1 i konventionen ålägger varje medlemsstat som ratificerar konventionen att tillämpa den på alla kvinnliga arbetstagare, inklusive dem som är sysselsatta i ”atypiska former av beroende verksamhet”. Regeringen finner i likhet med ILO-kommittén att begreppets innebörd närmare behöver utredas. Tillämpningsområdet för den svenska arbetsrätten bestäms av arbetstagarbegreppet. Bedömningen nedan av de olika artiklarna i konventionen utgår från arbetstagarbegreppet såsom det utformats i svensk rätt. Huruvida en utvidgning till nya grupper leder fram till att svensk rätt inte på någon punkt uppfyller konventionen är oklart.

Enligt *artikel 3* skall en gravid eller ammande kvinna inte vara tvungen att utföra arbete som är skadligt för hennes eller barnets hälsa, eller när en betydande risk bedöms föreligga för moderns eller barnets hälsa. Med anledning av rådets direktiv 92/85/EEG om åtgärder för att förbättra säkerhet och hälsa på arbetsplatsen för arbetstagare som är gravida, nyligen har fött barn eller ammar¹, som genomförts bl.a. genom Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse (AFS 1994:32) med föreskrifter om gravida och ammande arbetstagare, uppfylls konventionens krav om skydd för såväl moderns som barnets hälsa. Enligt 3 kap 9 § AFL har en kvinna rätt till havandeskapspenning om havandeskapet satt ned hennes förmåga att utföra påfrestande arbetsuppgifter och hon inte kan omplaceras till mindre ansträngande arbete enligt 19 § FL. Enligt 3 kap 9 § AFL har en kvinna även rätt till havandeskapspenning om hon inte får sysselsättas i sitt förvärvsarbete på grund av en föreskrift om förbud mot arbete under havandeskap, som har meddelats med stöd av 4 kap 6 § arbetsmiljölagen (1977:1160), om hon inte kan omplaceras till annat arbete enligt 18 § FL. Svensk rätt uppfyller konventionens krav i dessa delar.

Artikel 4.1 innehåller krav om minst 14 veckors mammaledighet. Konventionens krav är uppfyllt genom 4 § FL som ger rätt till hel mammaledighet i samband med barns födelse under en sammanhängande tid av minst sju veckor före den beräknade tidpunkten för förlossningen och sju veckor efter förlossningen. För rätt till mammaledighet enligt 4 §

¹ EGT L 348, 28.11.1992, s. 1, Celex 39220085.

FL krävs inte att arbetstagaren skall ha varit anställd hos arbetsgivaren en viss tid (kvalifikationstid).

Artikel 4.4 innehåller krav om obligatorisk mammaledighet efter förlossningen om minst sex veckor. Med anledning av rådets direktiv 92/85/EEG införde Sverige två veckors obligatorisk mammaledighet fr.o.m. den 1 augusti 2000 genom ett tillägg i 4 § FL (prop. 1999/2000:87). Om kvinnan inte är ledig på annan grund, t.ex. semester, skall två veckor av mammaledigheten vara obligatoriska under tiden före eller efter förlossningen. Obligatorisk föräldraledighet är främmande för svensk rätt. Det svenska systemet bygger på föräldrarnas lagstiftade rättighet att vara lediga för vård av barn. Denna rätt är sammankopplad med arbetsgivarens skyldighet att tillgodose arbetstagarens önskemål om sådan ledighet. Att ytterligare utvidga den obligatoriska mammaledigheten står inte i överensstämmelse med den inriktning svensk rätt har på området. Svensk rätt uppfyller således inte konventionens krav avseende obligatorisk mammaledighet.

Regeringen har emellertid uppmärksammat den möjlighet som konventionen anvisar för staten och arbetsgivarnas och arbetstagarnas representativa organisationer att träffa annan överenskommelse och därmed tillgodose konventionen. Någon sådan överenskommelse finns inte för närvarande.

Artikel 5 föreskriver att ytterligare ledighet skall beviljas före eller efter mammaledigheten vid sjukdom, komplikationer eller risk för komplikationer till följd av graviditeten eller nedkomsten. Genom de ersättningsmöjligheter som finns inom AFL med sjukpenning, havandeskapspenning och föräldrapenning samt rätt till ledighet enligt FL uppfylls kraven i konventionen i denna del.

Artikel 6.2 innehåller krav om att kontanta förmåner till följd av mammaledighet skall fastställas på en nivå som tillförsäkrar att kvinnan kan försörja sig och sitt barn vid god hälsa och vid en lämplig levnadsstandard. Föräldrapenning innefattar enligt 4 kap 6 § AFL en grundnivå om 180 kronor per dag fr.o.m. den 1 januari 2004. I tillägg till detta finns det yttersta skyddsnet som försörjningsstöd utgör. Det får därför antas att svensk rätt uppfyller konventionens krav om kontanta förmåner.

Artikel 6.3 föreskriver att när de kontanta förmånerna till följd av mammaledighet baserar sig på tidigare inkomster, skall förmånen inte understiga två tredjedelar av kvinnans tidigare inkomster eller sådan del av dessa som utgör underlag vid beräkningen av förmånen. Föräldrapenning med anledning av ett barns födelse ges enligt 4 kap AFL om föräldrapenningförmåner med högst 480 ersättningsdagar sammanlagt för föräldrarna. Av dessa dagar ersätts 90 med 60 kronor per dag (lägstnivå), lika för alla. Resterande 390 dagar ersätts med 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI). För de första 180 ersättningsdagarna på sjukpenningnivå finns ett särskilt kvalifikationsvillkor. För dessa dagar krävs att föräldern under minst 240 dagar i följd före barnets födelse har varit försäkrad för en sjukpenning över lägstnivån (60 kronor per dag). För resterande 210 ersättningsdagar enligt sjukpenningnivå finns inget sådant kvalifikationskrav. Som lägst ges alltid grundnivå för dessa dagar, 180 kronor per dag. Ersättning enligt sjukpenningnivå ersätts upp till 7,5 prisbasbelopp för närvarande.

Detta kan innebära att kvinnor med inkomster överstigande det s.k. taket inte får ersättning med två tredjedelar av tidigare inkomst. Med hänvisning till utformningen av konventionstexten får antas att begränsningen av förmånen genom taket medges enligt konventionen. Det får därför förutsättas att svensk rätt uppfyller konventionens krav i dessa delar.

När andra metoder används för att fastställa kontanta förmåner skall förmånsbeloppet enligt *artikel 6.4* vara jämförbart med det genomsnittliga belopp som blir följden av tillämpning av *artikel 6.3*. Till de föräldrar, som varken har sjukpenninggrundande inkomst eller uppfyller det särskilda kvalifikationsvillkoret inom föräldrapenningen, ges som lägst ersättning motsvarande grundnivån om 180 kronor per dag. Det synes tveksamt om svensk rätt uppfyller konventionens krav i denna del.

Artikel 6.5 innehåller krav på att medlemsstaten säkerställer att en stor majoritet av de kvinnor som omfattas av konventionen kan uppfylla villkoren för att vara berättigade till kontanta förmåner. År 2001 fick cirka 275 000 kvinnor föräldrapenning i Sverige. Av dessa fick cirka 230 000 ersättning motsvarande inkomstbortfall (SGI), vilket utgör 85 procent av de kvinnor som fick föräldrapenning år 2001. Konventionens krav uppfylls i denna del genom att en betydande majoritet av kvinnorna erhåller föräldrapenning motsvarande SGI samt att alla kvinnor som bor i landet har rätt till den s.k. grundnivån om 180 kronor per dag.

Artikel 6.6 innehåller en särskild skyddsregel för kvinnor som inte uppfyller villkoren för att vara berättigade till kontanta förmåner. En kvinna skall ha rätt till tillräckligt stöd från det sociala trygghetssystemet, med förbehåll för den behovsprövning som krävs för sådant bistånd. En sådan yttersta skyddsregel får anses finnas genom rätten till försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen. Därutöver finns den generella rätten till föräldrapenning enligt grundnivån om 180 kronor per dag. Det får därför antas att svensk rätt uppfyller konventionens krav i denna del.

Artikel 6.7 innehåller krav om att hälso- och sjukvårdsförmåner skall ges till kvinnan och hennes barn och omfatta vård före födseln, vid förlossning och efter födseln, liksom nödvändig sjukhusvård. Hälso- och sjukvårdsförmåner ges till kvinnor bosatta i Sverige. Svensk rätt uppfyller konventionens krav i denna del.

Artikel 8 innehåller förbud för en arbetsgivare att säga upp en kvinna under hennes graviditet, mammaledighet, havandeskapsledighet, vid vård av barnet eller under en period efter hennes återgång till arbetet, utom av skäl som saknar samband med havandeskapet eller barnets födelse och konsekvenser därav. Arbetsgivaren har att bevisa att skälen för avskedandet inte har samband med havandeskapet eller nedkomsten och konsekvenser därav eller vården av barnet.

Enligt 16 § föräldraledighetslagen får en arbetsgivare inte säga upp eller avskeda en arbetstagare enbart på grund av att arbetstagaren begär eller tar i anspråk den rätt till ledighet som följer av föräldraledighetslagen. Föräldraledighetslagen gäller för samtliga kvinnliga såväl som manliga arbetstagare. Beträffande skydd mot uppsägning på grund av graviditet omfattas flertalet kvinnliga arbetstagare i Sverige av bestämmelserna i lagen om anställningsskydd. Enligt den nämnda lagen krävs saklig grund för att en arbetsgivare skall kunna säga upp en arbetstagare.

Uppsägning på grund av graviditet kan inte anses utgöra saklig grund för uppsägning. Enligt konventionen skall skyddet mot uppsägning även finnas ”under en period efter hennes återgång till arbetet”. I svensk lag finns inget sådant generellt ”efterskydd”. Även här skyddar dock den grundläggande regeln att saklig grund måste föreligga för att uppsägning skall få ske. Om en arbetstagare sagts upp utan saklig grund skall uppsägningen enligt anställningsskyddslagen på arbetstagarens begäran förklaras ogiltig. Detsamma gäller om arbetstagaren sagts upp eller avskedats i strid mot föräldraledighetslagen. Det är arbetsgivaren som har att visa att saklig grund för uppsägning föreligger. Även vid diskrimineringstvister enligt jämställdhetslagen har arbetsgivaren att visa att ett missgynnande av en arbetstagare saknar samband med köns-tillhörigheten.

Anställningsskyddslagen omfattar dock inte alla kvinnor. Från lagens tillämpningsområde undantas arbetstagare som får anses ha företagsledande eller därmed jämförlig ställning, som tillhör arbetsgivarens familj, som är anställda för arbete i arbetsgivarens hushåll eller är anställda med särskilt anställningsstöd eller i skyddat arbete. Även om bestämmelserna om saklig grund för uppsägning inte är tillämpliga på kvinnor som omfattas av något av undantagen skulle det sannolikt anses strida mot god sed på arbetsmarknaden om en arbetsgivare säger upp arbetstagaren på grund av graviditet, mammaledighet, havandeskapsledighet eller vård av barn.

Med stöd av det anförda bör slutsatsen bli att svensk rätt uppfyller konventionens krav i dessa delar.

Artikel 9.2 innehåller ett förbud att kräva graviditetstest eller ett intyg om sådant test när en kvinna söker anställning. Svensk rätt innehåller inte något sådant förbud. Däremot följer av god sed på svensk arbetsmarknad att det inte är tillåtet att neka någon anställning för att sökanden inte lämnar graviditetstest eller ett intyg om sådant och det kan även anses könsdiskriminerande av en arbetsgivare att kräva sådant test med åtföljande skadeståndsansvar.

Artikel 10.2 innehåller krav om att en kvinna skall ges rätt till amningspauser eller en daglig minskning av arbetstiden för att amma sitt barn. Amningspauserna eller minskningen av arbetstiden skall enligt konventionen räknas som arbetstid och ersättas som sådan. En kvinna har rätt att vara ledig för att amma barnet enligt 4 § FL. Någon rätt att räkna sådan ledighet som arbetstid eller någon rätt till lön för sådan ledighet finns inte enligt svensk rätt. Däremot finns möjlighet för föräldrar att vara föräldralediga enligt 3 § FL i form av förkortning av arbetstiden helt, med tre fjärdedelar, hälften, en fjärdedel eller en åttondel. Rätt till ersättning med föräldrapenning finns i motsvarande mån enligt 4 kap 7 § AFL. Svensk rätt uppfyller dock inte konventionens krav att amningspauser skall betraktas som arbetstid och ersättas som sådan.

Sammanfattande bedömning

Regeringen noterar att stor oenighet rådde under såväl första- som andraårsbehandlingen om de nya instrumentens inriktning och ambitionsgrad. Å ena sidan hävdades att konventionen enbart borde erbjuda minimi-

normer till skydd för gravida kvinnor och nyblivna mödrar, å andra sidan hävdades att ILO borde utarbeta mer jämställdhetsinriktade instrument.

Inför andraårsbehandlingen uttalades från svensk sida att den nya konventionen borde innehålla en bestämmelse om skydd av moderns och barnets hälsa. Internationella arbetsbyrån hade inför konferensdiskussionen inte beaktat detta i den föreslagna konventionstexten. Sverige lade därför under konferensen med stöd av ett tjugotal regeringar fram ett ändringsförslag om en ny artikel innefattande hälsoskydd för kvinnan och barnet. Förslaget stöddes av arbetsgivar- och arbetstagargrupperna och antogs som artikel 3 i konventionen.

Inför såväl första- som andraårsbehandlingen framförde Sverige förslag om en andra, frivillig, del i konventionen med bestämmelser om föräldraledighet. Regeringen hänvisade därvid till att det globala mönstret tydligt visar att kvinnors förvärvsfrekvens ökar och bibehålls även under år med små barn. Många familjer är numera beroende av två inkomster för sin försörjning. Familjer behöver stöd för att kunna kombinera förvärvsarbete med familjeansvar och sådant stöd bör tillmötesgå småbarnsföräldrars önskemål om att förvärvsarbeta. Regeringen pekade därför på möjligheten att införa en andra, frivillig, del i konventionen som förutom moderskapsförmån även innefattade föräldraförmån. Båda föräldrarnas ansvar för barnen skulle på sådant sätt ha kunnat återspeglas i konventionen som därmed blivit ett modernt och framtidsinriktat instrument. Det primära målet med en föräldraförmån bör vara omtanken om barnets bästa i enlighet med FN:s barnkonvention och jämställdhet mellan könen. Genom att införa möjlighet för båda föräldrar att vara lediga när barnen är små skulle konventionen markera att även fäder har ansvar att delta i tillsyn och vård av familjens barn.

Under andraårsbehandlingen lade Sverige med stöd av Finland, Norge, Portugal och Kroatien fram ett ändringsförslag om en ny artikel innefattande föräldraledighet. I linje med många länders önskemål om en flexibel och ratificerbar konvention var förslaget utformat på ett så pass flexibelt sätt att det inte kunde innebära ratifikationshinder för något land. Trots att flera regeringar stödde förslaget drog Sverige tillbaka det, eftersom tillräckligt stöd inte kunde uppnås för antagande. Sverige lade därefter med stöd av Finland, Norge, Danmark, Portugal, Kroatien, Italien, Österrike och Nya Zeeland fram ett ändringsförslag om en ny punkt i rekommendationen innefattande föräldraledighet. Syftet med förslaget var att återinföra den rekommendationstext som fanns med vid förstaårsbehandlingen men som strukits från rekommendationen inför andraårsbehandlingen. Förslaget antogs efter omröstning.

Granskningen av konventionen i förhållande till svensk lagstiftning visar att vissa konventionsbestämmelser kan sakna full motsvarighet i det svenska regelverket. Konventionens tillämpningsområde som inkluderar "sysselsatta i atypiska former av beroende verksamhet" (art. 2.1), dess ovillkorliga krav på obligatorisk mammaledighet om sex veckor efter nedkomsten (art. 4.4), regeln om fastställande av förmånsbelopp (art. 6.4), kravet på förbud mot graviditetstest eller ett intyg om sådant test (art. 9.2) och regeln om att amningspauser skall betraktas som arbetstid och ersättas som sådan (art. 10.2) synes utgöra hinder för ratifikation av konventionen. För att utröna om så är fallet har ILO-kommittén ansett att det finns anledning för regeringen att ta kontakt med

Internationella arbetsbyrån för ett klarläggande om svenska förhållanden tillmötesgår konventionens krav i artiklarna 2.1, 6.4, 9.2 och 10.2. Beträffande art. 4.4 har kommittén pekat på möjligheten att genom en överenskommelse mellan staten och arbetsmarknadens parter tillgodose konventionen. Regeringen delar kommitténs uppfattning att ett klargörande beträffande vissa artiklar i konventionen behövs och har i september 2003 begärt ett sådant hos Internationella arbetsbyrån. I avvaktan på Arbetsbyråns tolkningsbesked finner regeringen att Sverige inte bör ratificera konventionen.

4 Konventionen (nr 184) och rekommendationen (nr 192) om arbetarskydd i lantbruket

4.1 Bakgrund

ILO har tidigare antagit ett antal konventioner och rekommendationer med direkt eller indirekt relevans för arbetarskyddet inom lantbruket. Här bör särskilt nämnas 1958 års konvention (nr 110) om plantagearbete, 1963 års konvention (nr 119) om maskinskydd, 1964 års konvention (nr 121) om förmåner vid yrkesskada, 1981 års konvention (nr 155) om arbetarskydd och arbetsmiljö, 1990 års konvention (nr 170) om säkerhet vid användning av kemiska produkter i arbetslivet samt 1969 års konvention (nr 129) om yrkesinspektion (jordbruk). Den senare räknas som en av ILO:s fyra s.k. ”priority conventions” men har med sina 40 ratifikationer inte på långt när fått den anslutning som motsvarande konvention (nr 81) om arbetsinspektion (industri och handel) som ratificerats av 128 medlemsstater. Sverige har ratificerat samtliga nämnda konventioner med undantag för konventionen nr 110.

De nämnda instrumenten har dock inte befunnits tillräckliga för lantbrukets behov. I den underlagsrapport, som Internationella arbetsbyrån utarbetade inför förstaårsbehandlingen, anges att hälften av världens arbetskraft, dvs. ca 1,3 miljarder människor, är sysselsatta inom jordbrukssektorn. I industriländerna är andelen sysselsatta inom lantbruket mindre än 10 procent, medan närmare 60 procent av den arbetande befolkningen i utvecklingsländerna är sysselsatta inom lantbruket.

Vid sidan om gruvarbete och byggnads- och anläggningsarbete räknas lantbruket till de tre mest riskfyllda näringsgrenarna. Ökad användning av maskiner, bekämpningsmedel och andra kemiska produkter har medfört allvarliga risker. I åtskilliga länder är antalet olyckor med dödlig utgång dubbelt så högt som genomsnittet för övriga branscher. Av 330 000 beräknade arbetsolyckor med dödlig utgång i världen 1997 inträffade 170 000 inom lantbruket.

Anställningsformerna varierar mycket inom lantbruket. Inom sektorn återfinns bl.a. egenföretagare, hel- och deltidsanställda, ackordsarbetare och säsongarbetare.

I många länder är skyddet för dem som arbetar inom lantbruket ytterst bristfälligt. De omfattas inte av den generella arbetsmiljölagstiftningen,

inte heller av några trygghetssystem. De arbetare som är mest utsatta är de som arbetar i familj jordbruk, daglönare på odlingar, säsongarbetare, kvinnor och barn. De flesta av de arbetande barnen i världen återfinns i jordbruksarbete och i småföretag, vilka ofta är familjeföretag, och i tjänst i arbetsgivarens hushåll. Barn påverkas mer än vuxna av usla och skadliga arbetsförhållanden. Som ett exempel kan nämnas att 90 procent av de arbetande barnen på landsbygden i u-länder är sysselsatta i jordbruksverksamhet och att fler av dem dör till följd av förgiftning än av traditionella barnsjukdomar.

ILO:s styrelse fattade i mars 1998 beslutet att föra upp ämnet arbetarskydd i lantbruket på Internationella arbetskonferensens dagordning i syfte att år 2000 hålla en första diskussion och år 2001 anta instrument i ämnet.

Efter avslutad utskottsbehandling antog Internationella arbetskonferensen i juni 2001 konventionen (nr 184) och rekommendationen (nr 192) om arbetarskydd i lantbruket med de i avsnitt 2 angivna röst-siffrorna.

4.2 Konventionens och rekommendationens huvudsakliga innehåll

Konventionen hänvisar inledningsvis till bl.a. 1958 års konvention (nr 110) och rekommendation (nr 110) om plantagearbete, 1964 års konvention (nr 121) och rekommendation (nr 121) om förmåner vid yrkesskada, 1969 års konvention (nr 129) och rekommendation (nr 133) om yrkesinspektion inom jordbruket, 1981 års konvention (nr 155) och rekommendation (nr 164) om arbetarskydd och arbetsmiljö, 1985 års konvention (nr 161) och rekommendation (nr 171) om företagshälsovård, 1990 års konvention (nr 170) och rekommendation (nr 177) om säkerhet vid användning av kemiska produkter i arbetslivet samt till 1948 års konvention (nr 87) om föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, 1949 års konvention (nr 98) om organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten, 1973 års konvention (nr 138) om minimiålder för tillträde till arbete och 1999 års konvention (nr 182) om de värsta formerna av barnarbete.

Konventionen innehåller *21 operativa artiklar*. Del I gäller tillämpningsområdet. Med uttrycket lantbruk avses de jordbruks- och skogsbruksverksamheter som äger rum i lantbruksföretag, inklusive växtodling, skogsbruk, husdjurs- och insektsskötsel, t.ex. biodling, bearbetning av jordbruksprodukter och animaliska produkter samt användning och underhåll av maskiner, utrustning, redskap, verktyg och jordbruksanordningar. Dessutom ingår i begreppet verksamheter som hänför sig direkt till lantbruksproduktionen, exempelvis lagring och transporter (art. 1). Utanför begreppet står husbehovsodling, industriella processer där lantbruksprodukter används som råvaror samt tjänster som anknyter till dem och industriellt skogsbruk (art. 2). Medlemsstaten kan, efter att ha hört representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, begränsa konventionens tillämpningsområde genom att undanta vissa företag eller avgränsade arbetstagar kategorier. Om så har skett är medlemsstaten dock

skyldig att utarbeta en plan så att dessa företag och arbetstagar­kategorier successivt omfattas av bestämmelserna i konventionen (art. 3).

Del II i konventionen innehåller allmänna bestämmelser som förutsätter utarbetandet av ett enhetligt nationellt åtgärdsprogram för arbetarskydd inom lantbruket. Lagstiftningen och övriga nationella bestämmelser skall för detta ändamål ange en myndighet som svarar för åtgärdsprogrammets genomförande, definiera arbetsgivarnas och arbetstagarnas rättigheter och skyldigheter samt upprätta de organ för samordning som behövs och definiera dessas ansvarsområden. Myndigheten skall kunna ingripa i sådan verksamhet som medför fara och vid behov avbryta den (art. 4). Det system för tillsyn av arbetsplatserna som konventionen förutsätter kan också genomföras så, att myndigheterna vid förrättandet av inspektioner bistås av därtill bemyndigade offentliga eller enskilda inrättningar (art. 5).

Del III i konventionen innehåller bestämmelser om förebyggande åtgärder och skyddsåtgärder som arbetsgivaren skall vidta för säkerställande av arbetstagarnas hälsa och säkerhet. Om två eller flera arbetsgivare eller en eller flera arbetsgivare och en eller flera egenföretagare bedriver verksamhet på ett och samma arbetsställe skall de samarbeta för att uppfylla kraven på arbetarskydd (art. 6). I arbetsgivarens skyldigheter ingår att övervaka risker för arbetstagarnas säkerhet och hälsa och att lämna instruktioner som gäller arbetsrelaterade riskfaktorer. Arbetsgivaren skall vidta omedelbara åtgärder för att stoppa varje verksamhet som medför överhängande fara för hälsa och säkerhet samt evakuera arbetstagarna på lämpligt sätt (art. 7).

Ytterligare innehåller denna del bestämmelser om arbetstagarnas rätt att bli informerade om de faror på arbetsplatsen som kan påverka deras säkerhet och hälsa, att delta i tillämpningen och översynen av arbetarskyddsåtgärder samt att välja skyddsombud och medlemmar i skyddskommittéer. De skall ha rätt att avlägsna sig från arbetet, om de har skälig anledning att tro att allvarlig fara uppstått för deras hälsa eller säkerhet. De skall vara skyldiga att rätta sig efter föreskrivna skyddsregler (art. 8).

Vidare finns i denna del bestämmelser om säkerhet vid användning av maskiner och redskap samt ergonomi och maskinförarnas behörighet (art. 9–10), hantering och transport av varor (art. 11), ändamålsenlig hantering av kemiska produkter (art. 12–13), hantering av djur och skydd mot biologiska risker (art. 14) och lantbruksanordningarnas säkerhet (art. 15).

I del IV i konventionen ingår bestämmelser om arbetstagar­kategorier som det anses vara särskilt viktigt att skydda. Arbetstagare under 18 år får, med vissa undantag, inte sysselsättas i farligt arbete. Vilka uppgifter som avses skall fastställas i den nationella lagstiftningen eller av den behöriga myndigheten (art. 16). Tillfälligt anställda och säsongarbetare skall ha samma arbetarskydd som jämförbara fast anställda arbetstagare (art. 17). Kvinnliga arbetstagares särbehov som anknyter till havandeskap, amning och reproduktiv hälsa skall beaktas (art. 18). Denna del innehåller även bestämmelser om personalutrymmen och om miniminormer för inkvartering av arbetstagare (art. 19) samt om arbetstid (art. 20). Slutligen skall det sociala skyddet eller försäkringssystemet för arbetstagare inom lantbruket motsvara det som gäller för arbetstagare

inom andra branscher och vid sidan av arbetsskador med dödlig utgång och andra arbetsskador, täcka arbetsoförmåga och andra arbetsrelaterade hälsorisker (art. 21).

Rekommendationen preciserar och kompletterar bestämmelserna i konventionen. Här anges att vid inspektioner på lantbrukets arbetsplatser bör principerna i konventionen (nr 129) och rekommendationen (nr 133) om yrkesinspektion inom jordbruket beaktas. Multinationella företag bör, oberoende av var de är verksamma, skydda sina lantarbetares hälsa och säkerhet enligt nationella lagar och bestämmelser samt den trepartiska ILO-deklarationen om de multinationella företagen och arbetsmarknaden. Det skydd som konventionen föreskriver bör utvidgas till att omfatta egenföretagare inom lantbruket.

4.3 Godkännande av konventionen

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner ILO:s konvention (nr 184) om arbetarskydd i lantbruket.

ILO-kommittén: Konventionen (nr 184) och rekommendationen (nr 192) om arbetarskydd i lantbruket har remitterats till ILO-kommittén, som i sin tur inhämtat yttranden från Riksförsäkringsverket, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen, Kemikalieinspektionen, Arbetsmiljöverket, Föreningen Svenskt Näringsliv, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Lantbrukarnas Riksförbund och Sveriges Lantbruksuniversitet i Uppsala.

ILO-kommittén förordar att Sverige ratificerar konventionen.

Remissinstanserna: Inte någon remissinstans har funnit att det föreligger hinder mot en svensk ratifikation av konventionen nr 184 eller att rekommendationen skulle föranleda att några särskilda åtgärder behöver vidtas i Sverige.

Skälen för regeringens förslag: Grundläggande regler om arbetsmiljöns utformning finns i arbetsmiljölagen (1977:1160) och vissa kompletterande regler i arbetsmiljöförordningen (1977:1166). Bestämmelser om yrkesinspektion finns i 7 kap. arbetsmiljölagen. I 7 kap. 1 § anges att tillsyn över efterlevnaden av lagen och med stöd av lagen meddelade föreskrifter utövas av Arbetsmiljöverket. Reglerna i arbetsmiljölagen ger ramen för Arbetsmiljöverkets föreskrifter som mer i detalj anger krav och skyldigheter beträffande arbetsmiljön. Arbetsmarknadens parter deltar i föreskriftsarbetet och inför Arbetsmiljöverkets styrelsemöten hålls partssamråd. Vidare ingår samhällsrepresentanter i Arbetsmiljöverkets styrelse. Konventionens krav på samråd tillgodoses ytterligare genom den verksamhet som bedrivs inom Lantbrukets Arbetsmiljökommitté (LAMK). I kommitténs arbete deltar representanter för parterna inom lantbruksområdet, Arbetsmiljöverket samt andra intressenter inom lantbruket.

De frågor som behandlas i konventionen nr 184 och rekommendationen nr 192 regleras i följande av Arbetsmiljöverket utfärdade föreskrifter:

AFS 1990:11 Arbete med försöksdjur

AFS 1994:11	Organiskt damm i lantbruk
AFS 1994:32	Gravida och ammande arbetstagare
AFS 1994:48	Maskiner och vissa andra tekniska anordningar
AFS 1996:1	Minderåriga
AFS 1997:12	Biologiska ämnen
AFS 1998:1	Belastningsergonomi
AFS 1998:4	Användning av arbetsutrustning
AFS 1998:6	Bekämpningsmedel
AFS 2000:4	Kemiska arbetsmiljörisker
AFS 2000:42	Arbetsplatsens utformning
AFS 2001:1	Systematiskt arbetsmiljöarbete.

Föreskrifter om arbete med djur är för närvarande under utarbetande.

Konventionens bestämmelse beträffande arbetstid, nattarbete och vilotid tillgodoses i arbetstidslagen (1982:673) och bestämmelsen om försäkring mot olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar av lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring. Slutligen kan tilläggas att Arbetsmarknadsstyrelsen i samband med beviljande av arbetstillstånd ställer krav att säsonganställda skall ges dräglig bostad.

Sammanfattande bedömning

Regeringen konstaterar att konventionen om arbetarskydd i lantbruket som antogs av Internationella arbetskonferensen år 2001 fått en bred anslutning av samtliga parter. Remissinstanserna har inte funnit några hinder för en svensk ratifikation av konventionen nr 184. Regeringen gör ingen annan bedömning utan anser att konventionen kan och bör ratificeras av Sverige. Enligt regeringens uppfattning är konventionen nr 184 och den kompletterande rekommendationen nr 192 tillsammans med konventionen (nr 129) om yrkesinspektion inom jordbruket viktiga instrument i det pågående internationella arbetet för att främja arbetarskyddet inom lantbruket. Rekommendationen föranleder enligt regeringens mening ingen ytterligare åtgärd.

5 Återkallandet av fem ILO-konventioner

ILO:s styrelse och en arbetsgrupp under denna har, inom ramen för en översyn av Internationella arbetsorganisationens normverksamhet, identifierat ett antal ILO-konventioner som omoderna. Beträffande vissa av dessa konventioner har gruppen funnit anledning att föreslå en revidering. Beträffande andra har gruppen ansett att de är helt förlegade och inte längre tjänar ILO:s syften och föreslagit att de lyfts ut ur ILO:s regelverk.

I artikel 19 i ILO:s stadga återfinns regler för antagande av konventioner och rekommendationer samt om medlemsländernas förpliktelser med anledning av antagna konventioner och rekommendationer.

ILO:s styrelse beslöt på arbetsgruppens förslag att år 1997 sätta upp frågan om en ändring i stadgan på Internationella arbetskonferensens dagordning, vilken skulle göra det möjligt att upphäva en föråldrad konvention. Genom ett tillägg till artikel 19 genom en ny punkt 9 ändra-

des stadgan. Ändringen innebär att Internationella arbetskonferensen, på förslag av ILO:s styrelse, med två tredjedels majoritet kan *upphäva* en föråldrad konvention, som anses ha förlorat sin mening eller inte längre anses fylla ILO:s syften. Ändringsakten har ratificerats av Sverige (prop. 1997/98:185) men ännu inte trätt i kraft.

I samband med antagandet av ändringsakten beslöt konferensen att anta vissa följdändringar i Internationella arbetskonferensens arbetsordning. Genom ett tillägg till dess artikel 11 och en ny artikel 45 bis fastställs den procedur som skall följas vid *upphävande* av konventioner som är i kraft och *återkallande* av konventioner som inte är i kraft (sådana som inte trätt i kraft och sådana som upphört att gälla till följd av uppsägningar) och av rekommendationer. För återkallande av konventioner som inte är i kraft och av rekommendationer är denna procedur omedelbart tillämplig medan den beträffande upphävande av konventioner i kraft inte kan tillämpas förrän stadgeändringen trätt i kraft.

ILO:s styrelse beslöt i november 1997 att införa en följdändring i styrelsens arbetsordning genom en ny artikel 12 bis, varigenom fastställdes att ett beslut att på konferensens dagordning föra upp frågan om upphävande eller återkallande av en gång antagna instrument måste tas med minst fyra femtedels majoritet. Härigenom garanteras att ett sådant beslut inte kan tas med stöd enbart av två av de tre (regerings-, arbetsgivar- och arbetstagar-) grupperna i styrelsen.

Återkallande av fem konventioner som inte trätt i kraft

I mars 1998 beslöt styrelsen på förslag från arbetsgruppen att på konferensens dagordning år 2000 sätta upp frågan om återkallande av följande fem konventioner vilka inte trätt i kraft, samtliga antagna på 1930-talet:

- konventionen (nr 31) om begränsning av arbetstiden i kolgruvor,
- konventionen (nr 46) om begränsning av arbetstiden i kolgruvor (reviderad),
- konventionen (nr 51) om förkortning av arbetstiden vid offentliga arbeten,
- konventionen (nr 61) om förkortning av arbetstiden inom textilindustrin, och
- konventionen (nr 66) om migrerande arbetares rekrytering, arbetsförmedling och arbetsvillkor.

Av de fem konventionerna hade nr 31 och nr 46 visserligen erhållit två respektive tre ratifikationer men inte trätt i kraft eftersom de inte tillträtts av något av de större kolproducerande länderna. Konventionerna nr 51, nr 61 och nr 66 hade inte erhållit någon enda ratifikation. Konventionen nr 66 var stängd för ratifikation sedan den reviderade konventionen (nr 97) om migrerande arbetare trätt i kraft.

De fem instrumenten anmäldes för riksdagen i prop. 1932:18, 1936:15, 1937:56, 1938:45 respektive 1940:19.

Internationella arbetskonferensen beslöt år 2000 enhälligt att återkalla de fem konventionerna.

**Convention (No. 183) concerning
Maternity Protection**

**ILO:s konvention (nr 183) om
skydd vid havandeskap och
barnsbörd**

The General Conference of the International Labour Organization,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its 88th Session on 30 May 2000, and

Noting the need to revise the Maternity Protection Convention (Revised), 1952, and the Maternity Protection Recommendation, 1952, in order to further promote equality of all women in the workforce and the health and safety of the mother and child, and in order to recognize the diversity in economic and social development of Members, as well as the diversity of enterprises, and the development of the protection of maternity in national law and practice, and

Noting the provisions of the Universal Declaration of Human Rights (1948), the United Nations Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (1979), the United Nations Convention on the Rights of the Child (1989), the Beijing Declaration and Platform for Action (1995), the International Labour Organization's Declaration on Equality of Opportunity and Treatment for Women Workers (1975), the International Labour Organization's Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work and its Follow-up (1998), as well as the international labour Conventions and Recommendations aimed at ensuring equality of opportunity and treatment for men

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

som har sammankallats till Genève av styrelsen för Internationella arbetsbyrå och samlats där den 30 maj 2000 till sitt 88:e möte,

konstaterar att det finns anledning att revidera 1952 års konvention (reviderad) och rekommendation om skydd vid havandeskap och barnsbörd i avsikt att ytterligare främja jämställdhet för alla kvinnor i arbetskraften och moderns och barnets hälsa och säkerhet, samt samtidigt erkänna skillnaden i ekonomisk och social utveckling mellan medlemsstaterna, ävensom skillnaden mellan företag, och den utveckling som ägt rum beträffande skydd vid havandeskap och barnsbörd i nationell lagstiftning och praxis,

noterar bestämmelserna i 1948 års Allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, antagen 1979, FN:s konvention om barnets rättigheter, antagen 1989, Pekingdeklarationen och handlingsplanen, antagna 1995, ILO:s deklaration om lika möjligheter och behandling för kvinnliga arbetstagare, antagen 1975, ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och dess uppföljning, antagen 1998, ävensom ILO:s konventioner och rekommendationer som syftar till att garantera jämställdhet i fråga om möjligheter och behandling för manliga och kvinnliga arbetstagare, i synnerhet 1981 års konvention

and women workers, in particular the Convention concerning Workers with Family Responsibilities, 1981, and

Taking into account the circumstances of women workers and the need to provide protection for pregnancy, which are the shared responsibility of government and society, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to the revision of the Maternity Protection Convention (Revised), 1952, and Recommendation, 1952, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of an international Convention;

adopts this fifteenth day of June of the year two thousand the following Convention, which may be cited as the Maternity Protection Convention, 2000.

SCOPE

Article 1

For the purposes of this Convention, the term woman applies to any female person without discrimination whatsoever and the term child applies to any child without discrimination whatsoever.

Article 2

1. This Convention applies to all employed women, including those in atypical forms of dependent work.

2. However, each Member which ratifies this Convention may, after consulting the representative organizations of employers and workers concerned, exclude wholly or partly from the scope of the Con-

om arbetstagare med familjeansvar,

beaktar kvinnliga arbetstagares omständigheter och behovet att vidta skyddsåtgärder vid havandeskap, vilket är ett gemensamt ansvar för statsmakterna och samhället,

har beslutat att anta vissa förslag om revidering av 1952 års konvention (reviderad) och rekommendation om skydd vid havandeskap och barnsörd, en fråga som utgör den fjärde punkten på mötets dagordning,

har fastställt att dessa förslag skall ta formen av en internationell konvention, och

antar denna dag, den 15 juni 2000, följande konvention, som kan kallas 2000 års konvention om skydd vid havandeskap och barnsörd.

TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Artikel 1

I denna konvention avses med uttrycket ”kvinna” varje kvinna utan någon som helst åtskillnad och med uttrycket ”barn” varje barn utan någon som helst åtskillnad.

Artikel 2

1. Denna konvention skall tillämpas på alla kvinnliga arbetstagare, inklusive dem som är sysselsatta i atypiska former av beroende verksamhet.

2. Varje medlemsstat som ratificerar denna konvention kan likväl, efter samråd med berörda representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, helt eller delvis undanta från konventionens

vention limited categories of workers when its application to them would raise special problems of a substantial nature.

3. Each Member which avails itself of the possibility afforded in the preceding paragraph shall, in its first report on the application of the Convention under article 22 of the Constitution of the International Labour Organization, list the categories of workers thus excluded and the reasons for their exclusion. In its subsequent reports, the Member shall describe the measures taken with a view to progressively extending the provisions of the Convention to these categories.

HEALTH PROTECTION

Article 3

Each Member shall, after consulting the representative organizations of employers and workers, adopt appropriate measures to ensure that pregnant or breastfeeding women are not obliged to perform work which has been determined by the competent authority to be prejudicial to the health of the mother or the child, or where an assessment has established a significant risk to the mother's health or that of her child.

MATERNITY LEAVE

Article 4

1. On production of a medical certificate or other appropriate certification, as determined by national law and practice, stating the presumed date of childbirth, a woman to whom this Convention applies

tillämpningsområde begränsade kategorier av arbetstagare när dess tillämpning på dessa kategorier skulle förorsaka särskilda problem av betydande art.

3. Varje medlemsstat, som utnyttjar den möjlighet som erbjuds i föregående punkt, skall i sin första rapport om tillämpning av konventionen enligt artikel 22 i Internationella arbetsorganisationens stadga ange de kategorier av arbetstagare som undantagits samt skälen till att de undantagits. I följande rapporter skall medlemsstaten beskriva de åtgärder som vidtagits i syfte att successivt utsträcka konventionens bestämmelser till att omfatta dessa kategorier.

HÄLSOSKYDD

Artikel 3

Varje medlemsstat skall, efter samråd med arbetsgivarnas och arbetstagarnas representativa organisationer, vidta lämpliga åtgärder för att se till att gravida eller ammande kvinnor inte är tvungna att utföra arbete som av den behöriga myndigheten fastställts vara skadligt för moderns eller barnets hälsa, eller när en betydande risk bedöms föreligga för moderns eller barnets hälsa.

LEDIGHET PÅ GRUND AV HAVANDESKAP OCH BARNBÖRD

Artikel 4

1. Efter företeende av läkarintyg eller annat lämpligt intygande, som fastställts i nationell lagstiftning och praxis, och som anger den beräknade tidpunkten för nedkomsten, skall en kvinna som om-

shall be entitled to a period of maternity leave of not less than 14 weeks.

2. The length of the period of leave referred to above shall be specified by each Member in a declaration accompanying its ratification of this Convention.

3. Each Member may subsequently deposit with the Director-General of the International Labour Office a further declaration extending the period of maternity leave.

4. With due regard to the protection of the health of the mother and that of the child, maternity leave shall include a period of six weeks' compulsory leave after childbirth, unless otherwise agreed at the national level by the government and the representative organizations of employers and workers.

5. The prenatal portion of maternity leave shall be extended by any period elapsing between the presumed date of childbirth and the actual date of childbirth, without reduction in any compulsory portion of postnatal leave.

LEAVE IN CASE OF ILLNESS OR COMPLICATIONS

Article 5

On production of a medical certificate, leave shall be provided before or after the maternity leave period in the case of illness, complications or risk of complications arising out of pregnancy or childbirth. The nature and the maximum duration of such leave may be specified in accordance with national law and practice.

BENEFITS

fattas av denna konvention ha rätt till mammaledighet om minst 14 veckor.

2. Ledighetsperiodens längd skall anges av varje medlemsstat i en deklaration som bifogas dess ratifikation av denna konvention.

3. Varje medlemsstat kan senare lämna en ytterligare deklaration till Internationella arbetsbyråns generaldirektör om förlängning av perioden för mammaledighet.

4. Med vederbörlig hänsyn till behovet att skydda moderns och barnets hälsa skall mammaledigheten inkludera en period av sex veckors obligatorisk ledighet efter förlossningen, såvida inte annan överenskommelse träffas på nationell nivå mellan regeringen och arbetsgivarnas och arbetstagarnas representativa organisationer.

5. Den del av ledigheten som tas ut före födseln skall förlängas med varje sådan period som förflyter mellan den beräknade tidpunkten för nedkomsten och den verkliga tidpunkten för nedkomsten, utan att någon obligatorisk del av ledigheten efter födseln reduceras.

LEDIGHET VID SJUKDOM ELLER KOMPLIKATIONER

Artikel 5

Efter uppvisande av läkarintyg skall ledighet beviljas före eller efter perioden för mammaledighet i fall av sjukdom, komplikationer eller risk för komplikationer till följd av graviditeten eller nedkomsten. Arten och den längsta tiden för sådan ledighet får specificeras i enlighet med nationell lagstiftning och praxis.

FÖRMÅNER

Article 6

1. Cash benefits shall be provided, in accordance with national laws and regulations, or in any other manner consistent with national practice, to women who are absent from work on leave referred to in Articles 4 or 5.

2. Cash benefits shall be at a level which ensures that the woman can maintain herself and her child in proper conditions of health and with a suitable standard of living.

3. Where, under national law or practice, cash benefits paid with respect to leave referred to in Article 4 are based on previous earnings, the amount of such benefits shall not be less than two-thirds of the woman's previous earnings or of such of those earnings as are taken into account for the purpose of computing benefits.

4. Where, under national law or practice, other methods are used to determine the cash benefits paid with respect to leave referred to in Article 4, the amount of such benefits shall be comparable to the amount resulting on average from the application of the preceding paragraph.

5. Each Member shall ensure that the conditions to qualify for cash benefits can be satisfied by a large majority of the women to whom this Convention applies.

6. Where a woman does not meet the conditions to qualify for cash benefits under national laws and regulations or in any other manner consistent with national practice, she shall be entitled to adequate benefits out of social assistance funds, subject to the means test required for such assistance.

Artikel 6

1. Kontanta förmåner skall, i enlighet med nationella lagar och föreskrifter eller på annat sätt i överensstämmelse med nationell praxis, ges till kvinnor som är frånvarande från arbetet på grund av sådan ledighet som avses i artiklarna 4 eller 5.

2. Kontanta förmåner skall fastställas på en nivå som tillförsäkrar att kvinnan kan upprätthålla god hälsa och en lämplig levnadsstandard för sig och sitt barn.

3. När kontanta förmåner som utbetalas under sådan ledighet som avses i artikel 4, i enlighet med lagstiftning eller praxis, grundas på tidigare inkomster, skall förmånsbeloppet inte understiga två tredjedelar av kvinnans tidigare inkomster eller sådan del av dessa inkomster till vilken hänsyn tas vid beräkningen av förmåner.

4. När andra metoder används, i enlighet med lagstiftning eller praxis, för att fastställa de kontanta förmåner som utbetalas under sådan ledighet som avses i artikel 4, skall förmånsbeloppet vara likvärdigt med det genomsnittliga belopp som blir följden av tillämpningen av föregående punkt.

5. Varje medlemsstat skall säkerställa att villkoren för att vara berättigad till kontanta förmåner kan uppfyllas av en stor majoritet av de kvinnor som omfattas av denna konvention.

6. När en kvinna inte uppfyller villkoren för att vara berättigad till kontanta förmåner enligt nationella lagar och föreskrifter eller på något annat sätt i enlighet med nationell praxis, skall hon ha rätt till tillräckligt stöd från det sociala trygghetssystemet, med förbehåll för den behovsprövning som krävs för sådant bistånd.

7. Medical benefits shall be provided for the woman and her child in accordance with national laws and regulations or in any other manner consistent with national practice. Medical benefits shall include prenatal, childbirth and postnatal care, as well as hospitalization care when necessary.

8. In order to protect the situation of women in the labour market, benefits in respect of the leave referred to in Articles 4 and 5 shall be provided through compulsory social insurance or public funds, or in a manner determined by national law and practice. An employer shall not be individually liable for the direct cost of any such monetary benefit to a woman employed by him or her without that employer's specific agreement except where:

(a) such is provided for in national law or practice in a member State prior to the date of adoption of this Convention by the International Labour Conference; or

(b) it is subsequently agreed at the national level by the government and the representative organizations of employers and workers.

Article 7

1. A Member whose economy and social security system are insufficiently developed shall be deemed to be in compliance with Article 6, paragraphs 3 and 4, if cash benefits are provided at a rate no lower than a rate payable for sickness or temporary disability in accordance with national laws and regulations.

2. A Member which avails itself of the possibility afforded in the preceding paragraph shall, in its

7. Hälso- och sjukvårdsförmåner skall ges kvinnan och hennes barn i enlighet med nationella lagar och föreskrifter eller på något annat sätt i enlighet med nationell praxis. Sådana förmåner skall omfatta vård före födseln, vid förlossning och efter födseln, liksom nödvändig sjukhusvård.

8. För att värna kvinnors situation på arbetsmarknaden skall förmåner under sådan ledighet som avses i artiklarna 4 och 5 tillhandahållas inom ramen för en obligatorisk socialförsäkring eller bestridas av allmänna medel eller på sätt som fastställs i nationell lagstiftning och praxis. En arbetsgivare skall inte individuellt vara ansvarig för de direkta kostnaderna för någon sådan kontant förmån till en kvinna anställd av honom eller henne utan den arbetsgivarens särskilda medgivande utom när

a) sådan är föreskriven i nationell lagstiftning eller praxis i en medlemsstat vid tidpunkten för antagandet av denna konvention av Internationella arbetskonferensen, eller

b) överenskommelse senare träffas härom på nationell nivå mellan regeringen och de representativa organisationerna för arbetsgivare och arbetstagare.

Artikel 7

1. En medlemsstat vars ekonomiska och sociala trygghetssystem är otillräckligt utvecklade skall anses uppfylla artikel 6, punkterna 3 och 4, om kontanta förmåner tillhandahålls med ett belopp som inte understiger det belopp som betalas vid sjukdom eller temporär arbetsoförmåga i enlighet med nationella lagar och föreskrifter.

2. En medlemsstat som begagnar sig av den möjlighet som lämnas i föregående punkt skall i sin första

first report on the application of this Convention under article 22 of the Constitution of the International Labour Organization, explain the reasons therefor and indicate the rate at which cash benefits are provided. In its subsequent reports, the Member shall describe the measures taken with a view to progressively raising the rate of benefits.

rapport om denna konventions tillämpning enligt artikel 22 i Internationella arbetsorganisationens stadga förklara motiven därför och ange det belopp med vilket kontanta förmåner tillhandahålles. I sina följande rapporter skall medlemsstaten beskriva de åtgärder som vidtagits i syfte att successivt höja nivån på förmånerna.

EMPLOYMENT PROTECTION AND NON-DISCRIMINATION

ANSTÄLLNINGSSKYDD OCH ICKE-DISKRIMINERING

Article 8

1. It shall be unlawful for an employer to terminate the employment of a woman during her pregnancy or absence on leave referred to in Articles 4 or 5 or during a period following her return to work to be prescribed by national laws or regulations, except on grounds unrelated to the pregnancy or birth of the child and its consequences or nursing. The burden of proving that the reasons for dismissal are unrelated to pregnancy or childbirth and its consequences or nursing shall rest on the employer.

2. A woman is guaranteed the right to return to the same position or an equivalent position paid at the same rate at the end of her maternity leave.

Article 9

1. Each Member shall adopt appropriate measures to ensure that maternity does not constitute a source of discrimination in employment, including – notwithstanding Article 2, paragraph 1 – access to employment.

2. Measures referred to in the

Artikel 8

1. Det skall vara förbjudet för en arbetsgivare att säga upp en kvinna under hennes graviditet eller sådan tjänstledighet som avses i artiklarna 4 eller 5 eller under en period efter hennes återgång till arbetet, vilken skall fastställas i nationella lagar eller föreskrifter, utom av skäl som saknar samband med havandeskapet eller barnets födelse och konsekvenser därav eller vården av barnet. Det skall åligga arbetsgivaren att bevisa att skälen för avskedande inte har samband med havandeskapet eller nedkomsten och konsekvenser därav eller vården av barnet.

2. En kvinna är tillförsäkrad rätt att återgå till samma anställning eller en likvärdig anställning med samma lön då hennes mammaledighet upphör.

Artikel 9

1. Varje medlemsstat skall vidta lämpliga åtgärder för att garantera att havandeskap eller barns börd inte utgör en källa till diskriminering i anställningen, inbegripet – utan hinder av artikel 2, punkt 1 – tillträde till anställning.

2. De åtgärder som avses i före-

preceding paragraph shall include a prohibition from requiring a test for pregnancy or a certificate of such a test when a woman is applying for employment, except where required by national laws or regulations in respect of work that is:

(a) prohibited or restricted for pregnant or nursing women under national laws or regulations; or

(b) where there is a recognized or significant risk to the health of the woman and child.

gående punkt skall innefatta ett förbud att kräva ett graviditetstest eller ett intyg om ett sådant test när en kvinna söker en anställning, utom när så erfordras enligt nationella lagar eller föreskrifter i fråga om arbete

(a) som är förbjudet eller för vilket restriktion råder för gravida eller ammande kvinnor enligt nationella lagar eller föreskrifter, eller

(b) där en konstaterad eller betydande risk föreligger för kvinnans och barnets hälsa.

BREASTFEEDING MOTHERS

Article 10

1. A woman shall be provided with the right to one or more daily breaks or a daily reduction of hours of work to breastfeed her child.

2. The period during which nursing breaks or the reduction of daily hours of work are allowed, their number, the duration of nursing breaks and the procedures for the reduction of daily hours of work shall be determined by national law and practice. These breaks or the reduction of daily hours of work shall be counted as working time and remunerated accordingly.

PERIODIC REVIEW

Article 11

Each Member shall examine periodically, in consultation with the representative organizations of employers and workers, the appropriateness of extending the period of leave referred to in Article 4 or of increasing the amount or the rate of the cash benefits referred to in Article 6.

AMMANDE MÖDRAR

Artikel 10

1. En kvinna skall ges rätt till en eller flera dagliga pauser eller en daglig minskning av arbetstiden för att amma sitt barn.

2. Den period under vilken amningspauser eller minskning av den dagliga arbetstiden medges, pausernas antal, pausernas längd och tillvägagångssättet för minskning av den dagliga arbetstiden skall fastställas genom nationella lagar och praxis. Dessa pauser eller minskningen av den dagliga arbetstiden skall räknas som arbetstid och ersättas som sådan.

PERIODISK ÖVERSYN

Artikel 11

Varje medlemsstat skall periodiskt återkommande, i samråd med de representativa organisationerna för arbetsgivare och arbetstagare, undersöka om det är lämpligt att utsträcka den ledighet som avses i artikel 4 eller höja det kontanta förmånsbelopp eller den förmånsnivå som avses i artikel 6.

Article 12

This Convention shall be implemented by means of laws or regulations, except in so far as effect is given to it by other means such as collective agreements, arbitration awards, court decisions, or in any other manner consistent with national practice.

Artikel 12

Denna konvention skall genomföras genom lagar eller föreskrifter, i den mån den inte genomförs på annat sätt såsom genom kollektivavtal, skiljedomsförfarande, domstolsbeslut eller på annat sätt i överensstämmelse med nationell praxis.

FINAL PROVISIONS

SLUTBESTÄMMELSER

Article 13

This Convention revises the Maternity Protection Convention (Revised), 1952.

Artikel 13

Denna konvention reviderar 1952 års konvention om skydd vid havandeskap och barnsörd (reviderad).

Article 14

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Artikel 14

Ratifikationsdokument avseende denna konvention skall sändas till Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering.

Article 15

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organization whose ratifications have been registered with the Director-General of the International Labour Office.

2. It shall come into force 12 months after the date on which the ratifications of two Members have been registered with the Director-General.

3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member 12 months after the date on which its ratification has been registered.

Artikel 15

1. Denna konvention skall vara bindande endast för de medlemmar av Internationella arbetsorganisationen vilkas ratifikationer har registrerats hos Internationella arbetsbyråns generaldirektör.

2. Den träder i kraft tolv månader efter den dag då ratifikationer från två medlemsstater har registrerats hos generaldirektören.

3. Därefter träder konventionen i kraft för varje annan medlemsstat tolv månader efter den dag då dess ratifikation har registrerats.

Article 16

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Convention at the expiration of each period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 17

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organization of the registration of all ratifications and acts of denunciation communicated by the Members of the Organization.

2. When notifying the Members of the Organization of the registration of the second ratification, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organization to the date upon which the Convention shall come into force.

Artikel 16

1. En medlemsstat som har ratificerat denna konvention kan säga upp den, sedan tio år har förflutit från den dag då konventionen först träder i kraft, genom en skrivelse som sänds till Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering. En sådan uppsägning får inte verkan förrän ett år efter den dag då den har registrerats.

2. Varje medlemsstat, som har ratificerat denna konvention och som inte inom det år som följer på utgången av den i föregående punkt nämnda tioårsperioden gör bruk av sin uppsägningsrätt enligt denna artikel, kommer att vara bunden för ytterligare en period av tio år och kan därefter säga upp konventionen vid utgången av varje tioårsperiod på de villkor som föreskrivs i denna artikel.

Artikel 17

1. Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall underrätta samtliga medlemmar av Internationella arbetsorganisationen om registreringen av alla ratifikationer och uppsägningar som har tagits emot från organisationens medlemmar.

2. När generaldirektören underrättar organisationens medlemmar om registreringen av den andra ratifikationen i ordningen, skall han fästa deras uppmärksamhet på den dag då konventionen träder i kraft.

Article 18

The Director-General of the International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations, for registration in accordance with article 102 of the Charter of the United Nations, full particulars of all ratifications and acts of denunciation registered by the Director-General in accordance with the provisions of the preceding Articles.

Article 19

At such times as it may consider necessary, the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

Article 20

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides:

(a) the ratification by a Member of the new revising Convention shall ipso jure involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 16 above, if and when the new revising Convention shall have come into force;

(b) as from the date when the new revising Convention comes into force, this Convention shall cease to be open to ratification by the Members.

2. This Convention shall in any case remain in force in its actual

Artikel 18

Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall, för registrering enligt artikel 102 i Förenta nationernas stadga, lämna Förenta nationernas generalsekreterare fullständiga upplysningar om samtliga ratifikationer och uppsägningar som har registrerats hos generaldirektören i enlighet med bestämmelserna i föregående artiklar.

Artikel 19

När Internationella arbetsbyråns styrelse finner det nödvändigt, skall den lämna Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens en redogörelse för denna konventions tillämpning och överväga om det finns anledning att föra upp frågan om revidering av konventionen, helt eller delvis, på konferensens dagordning.

Artikel 20

1. Om konferensen antar en ny konvention, varigenom denna konvention helt eller delvis revideras, och den nya konventionen inte föreskriver annat, skall

a) en medlemsstats ratifikation av den nya reviderade konventionen anses i sig innebära omedelbar uppsägning av denna konvention, utan hinder av bestämmelserna i artikel 16 ovan, om och när den nya konventionen har trätt i kraft,

b) från den dag då den nya reviderade konventionen träder i kraft, denna konvention upphöra att vara öppen för ratifikation av medlemsstaterna.

2. Denna konvention skall likväl förbli gällande till form och inne-

form and content for those Mem- håll för de medlemsstater som har Prop. 2003/04:56
bers which have ratified it but have ratificerat den men inte den nya Bilaga 1
not ratified the revising Conven- reviderade konventionen.
tion.

Article 21

The English and French versions of
the text of this Convention are
equally authoritative.

Artikel 21

De engelska och franska versio-
nerna av denna konventionstext har
lika giltighet.

**Recommendation (No. 191)
concerning Maternity Protection**

**ILO:s rekommendation (nr 191)
om skydd vid havandeskap och
barnsbörd**

The General Conference of the International Labour Organization,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its 88th Session on 30 May 2000, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to maternity protection, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation supplementing the Maternity Protection Convention, 2000 (hereinafter referred to as "the Convention"),

adopts this fifteenth day of June of the year two thousand the following Recommendation, which may be cited as the Maternity Protection Recommendation, 2000.

MATERNITY LEAVE

1.(1) Members should endeavour to extend the period of maternity leave referred to in Article 4 of the Convention to at least 18 weeks.

(2) Provision should be made for an extension of the maternity leave in the event of multiple births.

(3) To the extent possible, measures should be taken to ensure that the woman is entitled to choose freely the time at which she takes any non-compulsory portion of her maternity leave, before or after childbirth.

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

som har sammankallats till Genève av styrelsen för Internationella arbetsbyrå och samlats där den 30 maj 2000 till sitt 88:e möte,

har beslutat att anta vissa förslag om skydd vid havandeskap och barnsbörd, en fråga som utgör den fjärde punkten på mötets dagordning,

har fastställt att dessa förslag skall ta formen av en rekommendation som kompletterar 2000 års konvention om skydd vid havandeskap och barnsbörd (nedan hänvisad till som "konventionen"), och

antar denna dag, den 15 juni 2000, följande rekommendation, som kan kallas 2000 års rekommendation om skydd vid havandeskap och barnsbörd.

**LEDIGHET PÅ GRUND AV
HAVANDESKAP OCH BARNS-
BÖRD**

1.1) Medlemsstaterna bör bemöda sig om att förlänga den period av mammaledighet, som avses i artikel 4 i konventionen till minst 18 veckor.

2) Åtgärder bör vidtas för en förlängning av mammaledigheten i händelse av flerbarnsfödelse.

3) Så långt det är möjligt bör åtgärder vidtas för att se till att kvinnan har rätt att fritt välja den tidpunkt, före eller efter barnets födelse, vid vilken hon utnyttjar sådan del av ledigheten som inte är obligatorisk.

2. Where practicable, and after consultation with the representative organizations of employers and workers, the cash benefits to which a woman is entitled during leave referred to in Articles 4 and 5 of the Convention should be raised to the full amount of the woman's previous earnings or of such of those earnings as are taken into account for the purpose of computing benefits.

3. To the extent possible, the medical benefits provided for in Article 6, paragraph 7, of the Convention should include:

(a) care given in a doctor's office, at home or in a hospital or other medical establishment by a general practitioner or a specialist;

(b) maternity care given by a qualified midwife or by another maternity service at home or in a hospital or other medical establishment;

(c) maintenance in a hospital or other medical establishment;

(d) any necessary pharmaceutical and medical supplies, examinations and tests prescribed by a medical practitioner or other qualified person; and

(e) dental and surgical care.

2. Då så är möjligt, och efter konsultationer med arbetsgivarnas och arbetstagarnas representativa organisationer, bör de kontanta förmåner som en kvinna har rätt till under ledighet som avses i artiklarna 4 och 5 i konventionen höjas till ett belopp som fullt motsvarar kvinnans tidigare inkomster eller sådan del av dessa inkomster till vilken hänsyn tas vid beräkningen av förmåner.

3. Så långt det är möjligt bör de hälso- och sjukvårdsförmåner som föreskrivs i artikel 6, punkt 7, i konventionen innefatta

a) vård som ges på en läkares mottagning, i hemmet eller på sjukhus eller annan sjukvårdsinrättning av en allmänpraktiserande läkare eller en specialist,

b) mödravård som ges av en utbildad barnmorska eller av någon annan mödrahjälp i hemmet eller på sjukhus eller annan sjukvårdsinrättning,

c) vistelse på sjukhus eller annan sjukvårdsinrättning,

d) erforderliga farmaceutiska och medicinska förnödenheter, undersökningar och provtagningar ordinerade av en praktiserande läkare eller annan utbildad person, och

e) tandvård och kirurgisk vård.

FINANCING OF BENEFITS

FINANSIERING AV FÖRMÅNER

4. Any contribution due under compulsory social insurance providing maternity benefits and any tax based upon payrolls which is raised for the purpose of providing such benefits, whether paid by both the employer and the employees or by the employer, should be paid in respect of the total number of men and women employed, without

4. Avgifter, som påförs enligt en obligatorisk socialförsäkring, som lämnar förmåner vid havandeskap och barnsbörd, och skatter, som utgår på grundval av lönesumman i syfte att tillhandahålla sådana förmåner, bör, vare sig de erläggs av både arbetsgivaren och de anställda eller av arbetsgivaren ensam, inbetalas för samtliga anställda män

EMPLOYMENT PROTECTION
AND NON-DISCRIMINATIONANSTÄLLNINGSSKYDD OCH
ICKE-DISKRIMINERING

5. A woman should be entitled to return to her former position or an equivalent position paid at the same rate at the end of her leave referred to in Article 5 of the Convention. The period of leave referred to in Articles 4 and 5 of the Convention should be considered as a period of service for the determination of her rights.

5. En kvinna bör ha rätt att återgå till sin tidigare befattning eller en likvärdig befattning med samma lön då hennes ledighet enligt artikel 5 i konventionen upphör. Tiden för ledighet som avses i artiklarna 4 och 5 i konventionen bör betraktas som tjänstgöringstid vid bestämmandet av hennes rättigheter.

HEALTH PROTECTION

HÄLSOSKYDD

6. (1) Members should take measures to ensure assessment of any workplace risks related to the safety and health of the pregnant or nursing woman and her child. The results of the assessment should be made available to the woman concerned.

6. 1) Medlemsstaterna bör vidta åtgärder för att se till att en bedömning görs av varje risk på arbetsplatsen med avseende på den gravida eller ammande kvinnans och hennes barns säkerhet och hälsa. Den berörda kvinnan bör ha tillgång till resultatet av bedömningen.

(2) In any of the situations referred to in Article 3 of the Convention or where a significant risk has been identified under subparagraph (1) above, measures should be taken to provide, on the basis of a medical certificate as appropriate, an alternative to such work in the form of:

2) I varje situation som avses i artikel 3 i konventionen eller då en betydande risk har identifierats enligt punkt 1) ovan bör åtgärder vidtas för att, på grundval av ett läkarintyg om så är lämpligt, tillhandahålla ett alternativ till sådant arbete i form av:

- (a) elimination of risk;
- (b) an adaptation of her conditions of work;
- (c) a transfer to another post, without loss of pay, when such an adaptation is not feasible; or

- a) eliminering av risken,
- b) anpassning av hennes arbetsförhållanden,
- c) överflyttning till en annan arbetsuppgift, utan förlust av lön, när sådan anpassning inte är möjlig, eller

(d) paid leave, in accordance with national laws, regulations or practice, when such a transfer is not feasible.

d) betald ledighet i enlighet med nationella lagar, föreskrifter eller praxis, när sådan överflyttning inte är möjlig.

(3) Measures referred to in subparagraph (2) should in particular

3) Åtgärder som åsyftas i punkt 2) bör i synnerhet vidtas i fråga om

be taken in respect of:

(a) arduous work involving the manual lifting, carrying, pushing or pulling of loads;

(b) work involving exposure to biological, chemical or physical agents which represent a reproductive health hazard;

(c) work requiring special equilibrium;

(d) work involving physical strain due to prolonged periods of sitting or standing, to extreme temperatures, or to vibration.

(4) A pregnant or nursing woman should not be obliged to do night work if a medical certificate declares such work to be incompatible with her pregnancy or nursing.

(5) The woman should retain the right to return to her job or an equivalent job as soon as it is safe for her to do so.

(6) A woman should be allowed to leave her workplace, if necessary, after notifying her employer, for the purpose of undergoing medical examinations relating to her pregnancy.

a) tungt arbete, som innebär att lyfta, bära, skjuta eller dra bördor,

b) arbete som innebär exponering för biologiska, kemiska eller fysikaliska agens, vilka utgör en risk för den reproduktiva hälsan,

c) arbete som fordrar särskild ansträngning att hålla balansen,

d) arbete som innebär fysisk ansträngning på grund av långa perioder av sittande eller stående, extrem temperatur eller vibration.

4) En gravid eller ammande kvinna bör inte vara tvungen att utföra nattarbete om ett läkarintyg anger att sådant arbete inte är förenligt med hennes graviditet eller amning.

5) Kvinnan bör behålla rätten att återgå till sin arbetsuppgift eller en likvärdig arbetsuppgift så snart som det är riskfritt för henne att göra det.

6) Om det är nödvändigt bör en kvinna ha tillåtelse att lämna sin arbetsplats, efter att ha underrättat sin arbetsgivare, för att genomgå läkarundersökning med anledning av hennes graviditet.

BREASTFEEDING MOTHERS

7. On production of a medical certificate or other appropriate certification as determined by national law and practice, the frequency and length of nursing breaks should be adapted to particular needs.

8. Where practicable and with the agreement of the employer and the woman concerned, it should be possible to combine the time allotted for daily nursing breaks to allow a reduction of hours of work at the beginning or at the end of the working day.

9. Where practicable, provision should be made for the establish-

AMMANDE MÖDRAR

7. Efter företeende av läkarintyg eller annat lämpligt intygande, som det reglerats i nationell lagstiftning och praxis, bör amningspausernas frekvens och längd anpassas till särskilda behov.

8. Då det låter sig göras och om arbetsgivaren och den berörda kvinnan är överens, bör det vara möjligt att kombinera tiden som anslagits för dagliga amningspauser för att medge en minskning av arbetstiden vid arbetsdagens början eller slut.

9. Då det låter sig göras bör åtgärder vidtas för inrättandet av

ment of facilities for nursing under adequate hygienic conditions at or near the workplace.

lokaler där amning kan ske under lämpliga hygieniska förhållanden på eller nära arbetsplatsen.

Prop. 2003/04:56
Bilaga 2

RELATED TYPES OF LEAVE

ANNAN LEDIGHET FÖR VÅRD AV BARN

10. (1) In the case of the death of the mother before the expiry of postnatal leave, the employed father of the child should be entitled to take leave of a duration equal to the unexpired portion of the postnatal maternity leave.

(2) In the case of sickness or hospitalization of the mother after childbirth and before the expiry of postnatal leave, and where the mother cannot look after the child, the employed father of the child should be entitled to leave of a duration equal to the unexpired portion of the postnatal maternity leave, in accordance with national law and practice, to look after the child.

(3) The employed mother or the employed father of the child should be entitled to parental leave during a period following the expiry of maternity leave.

(4) The period during which parental leave might be granted, the length of the leave and other modalities, including the payment of parental benefits and the use and distribution of parental leave between the employed parents, should be determined by national laws or regulations or in any manner consistent with national practice.

(5) Where national law and practice provide for adoption, adoptive parents should have access to the system of protection offered by the Convention, especially regarding leave, benefits and employment protection.

10. 1) I händelse av moderns död före utgången av den mammaledighet som utgår efter barnets födelse, bör fadern till barnet ha rätt till ledighet från sin anställning under en tid som motsvarar den återstående delen av ledigheten.

2) I händelse av moderns sjukdom eller sjukhusvistelse efter förlossningen och före utgången av den mammaledighet som utgår efter barnets födelse, och då modern inte kan se till barnet, bör fadern till barnet, i enlighet med nationell lagstiftning och praxis, ha rätt till ledighet från sin anställning under en tid som motsvarar den återstående delen av ledigheten för att se till barnet.

3) Modern eller fadern till barnet bör ha rätt till föräldraledighet från anställningen under en period efter utgången av mammaledigheten.

4) Den period under vilken föräldraledighet skulle kunna medges, ledighetens längd och andra modaliteter, inbegripet utbetalningen av föräldrapenningförmåner och användningen och fördelningen av föräldraledighet från anställningen mellan föräldrarna, bör fastställas i nationella lagar och föreskrifter eller på något annat sätt förenligt med nationell praxis.

5) När nationell lagstiftning och praxis innehåller regler om adoption bör adoptivföräldrar ha tillgång till det skyddssystem som erbjuds i konventionen, i synnerhet beträffande ledighet, förmåner och anställningsskydd.

Convention (No. 184) concerning Safety and Health in Agriculture

The General Conference of the International Labour Organization,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its 89th Session on 5 June 2001, and

Noting the principles embodied in the relevant international labour Conventions and Recommendations, in particular the Plantations Convention and Recommendation, 1958, the Employment Injury Benefits Convention and Recommendation, 1964, the Labour Inspection (Agriculture) Convention and Recommendation, 1969, the Occupational Safety and Health Convention and Recommendation, 1981, the Occupational Health Services Convention and Recommendation, 1985, and the Chemicals Convention and Recommendation, 1990, and

Stressing the need for a coherent approach to agriculture and taking into consideration the wider framework of the principles embodied in other ILO instruments applicable to the sector, in particular the Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention, 1948, the Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949, the Minimum Age Convention, 1973, and the Worst Forms of Child Labour Convention, 1999, and

Noting the Tripartite Declaration of Principles concerning Multinational Enterprises and Social Policy as well as the relevant codes of practice, in particu-

ILO:s konvention (nr 184) om arbetarskydd i lantbruket

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

som har sammankallats till Genève av styrelsen för Internationella arbetsbyrån och samlats där den 5 juni 2001 till sitt 89:e möte,

uppmärksammar principerna i relevanta ILO-konventioner och ILO-rekommendationer, i synnerhet 1958 års konvention och rekommendation om plantagearbete, 1964 års konvention och rekommendation om förmåner vid yrkesskada, 1969 års konvention och rekommendation om yrkesinspektion inom jordbruket, 1981 års konvention och rekommendation om arbetarskydd och arbetsmiljö, 1985 års konvention och rekommendation om företagshälsovård och 1990 års konvention och rekommendation om säkerhet vid användning av kemiska produkter i arbetslivet,

understryker behovet av ett enhetligt förhållningssätt till lantbruket, och tar hänsyn till de grundläggande principerna i andra ILO-instrument som är tillämpliga på denna sektor, i synnerhet 1948 års konvention om föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, 1949 års konvention om organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten, 1973 års konvention om minimiålder för tillträde till arbete och 1999 års konvention om de värsta formerna av barnarbete,

tar hänsyn till ILO:s trepartiska principdeklaration rörande multinationella företag och arbetsmarknaden samt relevanta riktlinjer, särskilt 1996 års riktlinjer för

lar the code of practice on recording and notification of occupational accidents and diseases, 1996, and the code of practice on safety and health in forestry work, 1998, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to safety and health in agriculture, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of an international Convention;

adopts this twenty-first day of June of the year two thousand and one the following Convention, which may be cited as the Safety and Health in Agriculture Convention, 2001.

I. SCOPE

Article 1

For the purpose of this Convention the term agriculture covers agricultural and forestry activities carried out in agricultural undertakings including crop production, forestry activities, animal husbandry and insect raising, the primary processing of agricultural and animal products by or on behalf of the operator of the undertaking as well as the use and maintenance of machinery, equipment, appliances, tools, and agricultural installations, including any process, storage, operation or transportation in an agricultural undertaking, which are directly related to agricultural production.

Article 2

For the purpose of this Convention the term agriculture does not cover:

registrering och anmälan av olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar och 1998 års riktlinjer för arbetarskydd vid skogsarbete,

har beslutat att anta vissa förslag om säkerhet och hälsa i lantbruket, en fråga som utgör den fjärde punkten på mötets dagordning,

har fastställt att dessa förslag skall ta formen av en internationell konvention, och

antar denna dag, den 21 juni 2001, följande konvention, som kan kallas 2001 års konvention om arbetarskydd i lantbruket.

I. TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Artikel 1

I denna konvention avses med uttrycket "lantbruk" de jordbruks- och skogsbruksverksamheter som äger rum i lantbruksföretag, inbegripet växtodling, skogsbruksverksamhet, husdjursskötsel och insektsskötsel, av företaget eller för företagets räkning utförd bearbetning av jordbruksprodukter och animaliska produkter samt användning och underhåll av maskiner, utrustning, redskap, verktyg och jordbruksanordningar, vari ingår varje process, lagring, funktion eller transport inom lantbruksföretaget som hänför sig direkt till lantbruksproduktionen.

Artikel 2

I denna konvention omfattar uttrycket "lantbruk" inte

- (a) subsistence farming;
- (b) industrial processes that use agricultural products as raw material and the related services; and
- (c) the industrial exploitation of forests.

- a) odling för husbehov,
- b) industriella processer där lantbruksprodukter används som råvaror samt tjänster som anknyter till dem, och
- c) industriellt skogsbruk.

Article 3

1. The competent authority of a Member which ratifies the Convention, after consulting the representative organizations of employers and workers concerned:

(a) may exclude certain agricultural undertakings or limited categories of workers from the application of this Convention or certain provisions thereof, when special problems of a substantial nature arise; and

(b) shall, in the case of such exclusions, make plans to cover progressively all undertakings and all categories of workers.

2. Each Member shall list, in the first report on the application of the Convention submitted under article 22 of the Constitution of the International Labour Organization, any exclusions made in pursuance of paragraph 1(a) of this Article giving the reasons for such exclusion. In subsequent reports, it shall describe the measures taken with a view to extending progressively the provisions of the Convention to the workers concerned.

Artikel 3

1. Efter samråd med berörda representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer

a) kan den behöriga myndigheten i en medlemsstat som ratificerar konventionen undanta vissa lantbruksföretag eller avgränsade kategorier av arbetstagare från tillämpningen av konventionen eller vissa av dess bestämmelser om särskilda problem av betydande art uppstår, och

b) skall den behöriga myndigheten i fråga om sådana undantag utarbeta en plan så att alla företag och alla kategorier av arbetstagare successivt omfattas av konventionen.

2. Varje medlemsstat skall i den första rapporten om konventionens tillämpning, som avlämnas enligt artikel 22 i Internationella arbetsorganisationens stadga, ange de undantag, som gjorts i kraft av punkt 1.a) i denna artikel, samt uppge skälen för sådana undantag. Medlemsstaten skall i följande rapporter beskriva de åtgärder som vidtagits i syfte att successivt utsträcka konventionens bestämmelser till att omfatta de berörda arbetstagarna.

II. GENERAL PROVISIONS

Article 4

1. In the light of national conditions and practice and after consulting the representative organizations of employers and workers concerned, Members shall formulate, carry out and periodically review a coherent national policy on safety and health in agriculture. This policy shall have the aim of preventing accidents and injury to health arising out of, linked with, or occurring in the course of work, by eliminating, minimizing or controlling hazards in the agricultural working environment.

2. To this end, national laws and regulations shall:

(a) designate the competent authority responsible for the implementation of the policy and for the enforcement of national laws and regulations on occupational safety and health in agriculture;

(b) specify the rights and duties of employers and workers with respect to occupational safety and health in agriculture; and

(c) establish mechanisms of inter-sectoral coordination among relevant authorities and bodies for the agricultural sector and define their functions and responsibilities, taking into account their complementarity and national conditions and practices.

3. The designated competent authority shall provide for corrective measures and appropriate penalties in accordance with na-

II. ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 4

1. I ljuset av nationella förhållanden och praxis och efter samråd med de berörda representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna skall medlemsstaterna utarbeta, verkställa och med regelbundna mellanrum ompröva ett enhetligt nationellt åtgärdsprogram för arbetarskydd i lantbruket. Målet för detta åtgärdsprogram skall vara att, genom att eliminera, minimera eller kontrollera riskerna i lantbrukets arbetsmiljö, förebygga olycksfall och ohälsa som är förorsakade av, relaterade till eller inträffar i arbetet.

2. I detta syfte skall de nationella lagarna och föreskrifterna

a) ange en behörig myndighet med ansvar för åtgärdsprogrammets genomförande och tillämpningen av nationella lagar och föreskrifter om arbetarskydd i lantbruket,

b) definiera arbetsgivarnas och arbetstagararnas rättigheter och skyldigheter med avseende på säkerheten och hälsan i lantbruket, och

c) upprätta system för samordning mellan berörda myndigheter och instanser som representerar olika sektorer inom lantbruket och definiera deras funktioner och ansvarsområden. Uppmärksamhet skall härvid fästas vid att de kompletterar varandra samt vid nationella förhållanden och nationell praxis.

3. Den angivna behöriga myndigheten skall fastställa förbättringsåtgärder och lämpliga straffpåföljder i enlighet med

tional laws and regulations, including, where appropriate, the suspension or restriction of those agricultural activities which pose an imminent risk to the safety and health of workers, until the conditions giving rise to the suspension or restriction have been corrected.

Article 5

1. Members shall ensure that an adequate and appropriate system of inspection for agricultural workplaces is in place and is provided with adequate means.

2. In accordance with national legislation, the competent authority may entrust certain inspection functions at the regional or local level, on an auxiliary basis, to appropriate government services, public institutions, or private institutions under government control, or may associate these services or institutions with the exercise of such functions.

III. PREVENTIVE AND PROTECTIVE MEASURES

GENERAL

Article 6

1. In so far as is compatible with national laws and regulations, the employer shall have a duty to ensure the safety and health of workers in every aspect related to the work.

2. National laws and regulations or the competent authority shall provide that whenever in an agricultural workplace two or more

nationella lagar och föreskrifter, inklusive, när det är lämpligt, förbud eller begränsning av sådana lantbruksverksamheter som medför omedelbar fara för arbetstagarnas säkerhet och hälsa, som skall gälla till dess de omständigheter som låg till grund för förbudet eller begränsningen har åtgärdats.

Artikel 5

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att de har ett tillräckligt och ändamålsenligt system för tillsyn av arbetsplatserna inom lantbruket och att det beviljas tillräckliga medel.

2. I enlighet med den nationella lagstiftningen kan den behöriga myndigheten, som en reservåtgärd, överlåta vissa tillsynsfunktioner på regional eller lokal nivå till lämpliga statliga verksamheter, offentliga institutioner eller enskilda under statens kontroll stående institutioner, eller kan myndigheten knyta dessa verksamheter eller institutioner till utövandet av sådana funktioner.

III. FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER OCH SKYDDÅTGÄRDER

ALLMÄNT

Artikel 6

1. I den utsträckning det överensstämmer med nationella lagar och föreskrifter skall arbetsgivaren vara skyldig att säkerställa arbetstagarnas säkerhet och hälsa i varje hänseende som har samband med arbetet.

2. De nationella lagarna och bestämmelserna eller den behöriga myndigheten skall föreskriva att om två eller flera arbetsgivare eller

employers undertake activities, or whenever one or more employers and one or more self-employed persons undertake activities, they shall cooperate in applying the safety and health requirements. Where appropriate, the competent authority shall prescribe general procedures for this collaboration.

Article 7

In order to comply with the national policy referred to in Article 4 of the Convention, national laws and regulations or the competent authority shall provide, taking into account the size of the undertaking and the nature of its activity, that the employer shall:

(a) carry out appropriate risk assessments in relation to the safety and health of workers and, on the basis of these results, adopt preventive and protective measures to ensure that under all conditions of their intended use, all agricultural activities, workplaces, machinery, equipment, chemicals, tools and processes under the control of the employer are safe and comply with prescribed safety and health standards;

(b) ensure that adequate and appropriate training and comprehensible instructions on safety and health and any necessary guidance or supervision are provided to workers in agriculture, including information on the hazards and risks associated with their work and the action to be taken for their protection, taking into account their level of education and differences in language; and

(c) take immediate steps to stop any operation where there is an imminent and serious danger to safety and health and to evacuate

en eller flera arbetsgivare och en eller flera egenföretagare bedriver verksamhet på en och samma lantbruksarbetsplats skall dessa samarbeta för att uppfylla kraven på arbetarskydd. Den behöriga myndigheten skall vid behov föreskriva om allmänna tillvägagångssätt för detta samarbete.

Artikel 7

För iakttagande av det nationella åtgärdsprogram som nämns i artikel 4 skall de nationella lagarna och bestämmelserna eller den behöriga myndigheten föreskriva, med beaktande av företagets storlek och verksamhetens art, att arbetsgivaren skall

a) göra en ändamålsenlig bedömning av riskerna med hänsyn till arbetstagarnas säkerhet och hälsa och på grundval härav införa förebyggande åtgärder och skyddsåtgärder, för att säkerställa att alla verksamheter, arbetsplatser, maskiner, kemikalier, verktyg och processer och all utrustning inom lantbruket som står under arbetsgivarens kontroll under alla avsedda användningsförhållanden, är säkra och överensstämmer med fastställda säkerhets- och hälsonormer,

b) ta hänsyn till lantarbetarnas utbildningsnivå och till språkliga skillnader och säkerställa att arbetstagarna får tillräcklig och ändamålsenlig utbildning och begripliga anvisningar i säkerhets- och hälsofrågor samt nödvändig vägledning eller tillsyn, inklusive information om arbetsrelaterade faror och risker samt vilka åtgärder de skall vidta för att skydda sig mot dem, och

c) vidta omedelbara åtgärder för att stoppa varje verksamhet som medför överhängande och allvarlig fara för säkerheten och hälsan

workers as appropriate.

samt evakuera arbetstagarna på lämpligt sätt.

Prop. 2003/04:56
Bilaga 3

Article 8

1. Workers in agriculture shall have the right:

(a) to be informed and consulted on safety and health matters including risks from new technologies;

(b) to participate in the application and review of safety and health measures and, in accordance with national law and practice, to select safety and health representatives and representatives in safety and health committees; and

(c) to remove themselves from danger resulting from their work activity when they have reasonable justification to believe there is an imminent and serious risk to their safety and health and so inform their supervisor immediately. They shall not be placed at any disadvantage as a result of these actions.

2. Workers in agriculture and their representatives shall have the duty to comply with the prescribed safety and health measures and to cooperate with employers in order for the latter to comply with their own duties and responsibilities.

3. The procedures for the exercise of the rights and duties referred to in paragraphs 1 and 2 shall be established by national laws and regulations, the competent authority, collective agreements or other appropriate means.

4. Where the provisions of this Convention are implemented as provided for by paragraph 3, there shall be prior consultation with the representative organizations of employers and workers concerned.

Artikel 8

1. Arbetstagare i lantbruket skall ha rätt att

a) bli informerade och rådfrågade i säkerhets- och hälsofrågor, bl.a. om risker med ny teknik,

b) delta i tillämpningen och översynen av säkerhets- och hälsoåtgärder samt, i enlighet med nationell lagstiftning och praxis, välja skyddsombud och medlemmar i skyddskommittéer, och

c) avlägsna sig från en fara som uppstått i samband med deras arbete, om de har skälig anledning att tro att det föreligger en överhängande och allvarlig risk för deras hälsa och säkerhet, och skall omedelbart underrätta sin överordnade om detta. De får inte missgynnas till följd av dessa åtgärder.

2. Arbetstagare i lantbruket och deras representanter skall vara skyldiga att iaktta föreskrivna hälso- och säkerhetsåtgärder och att samarbeta med sina arbetsgivare för att dessa skall kunna fullgöra sina skyldigheter och uppfylla sitt ansvar.

3. Tillvägagångssätten för utövande av de rättigheter och fullgörande av de skyldigheter som nämns i punkterna 1 och 2 skall fastställas i nationella lagar och föreskrifter, av den behöriga myndigheten, genom kollektivavtal eller på annat lämpligt sätt.

4. Innan bestämmelserna i denna konvention genomförs med stöd av punkt 3 skall samråd ske med berörda representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer.

MACHINERY SAFETY AND ERGONOMICS

SÄKERHET VID ANVÄND- NING AV MASKINER OCH ERGONOMI

Article 9

1. National laws and regulations or the competent authority shall prescribe that machinery, equipment, including personal protective equipment, appliances and hand tools used in agriculture comply with national or other recognized safety and health standards and be appropriately installed, maintained and safeguarded.

2. The competent authority shall take measures to ensure that manufacturers, importers and suppliers comply with the standards referred to in paragraph 1 and provide adequate and appropriate information, including hazard warning signs, in the official language or languages of the user country, to the users and, on request, to the competent authority.

3. Employers shall ensure that workers receive and understand the safety and health information supplied by manufacturers, importers and suppliers.

Article 10

National laws and regulations shall prescribe that agricultural machinery and equipment shall:

(a) only be used for work for which they are designed, unless a use outside of the initial design purpose has been assessed as safe in accordance with national law and practice and, in particular, shall not be used for human transportation, unless designed or

Artikel 9

1. Nationella lagar och bestämmelser eller den behöriga myndigheten skall föreskriva att maskiner, utrustning, inklusive personlig skyddsutrustning, redskap och handredskap som används inom lantbruket följer nationella eller andra erkända säkerhets- och hälsonormer och är ändamålsenligt installerade, underhållna och skyddade.

2. Den behöriga myndigheten skall vidta åtgärder för att säkerställa att tillverkare, importörer och leverantörer iakttar de normer som avses i punkt 1 och förser användarna samt, på begäran, den behöriga myndigheten med tillräcklig och ändamålsenlig information, i vilken inräknas märkning som varnar för fara på användarlandets officiella språk.

3. Arbetsgivarna skall säkerställa att arbetstagarna har tillgång till och förstår den säkerhets- och hälsoinformation som tillverkarna, importörerna och leverantörerna tillhandahåller.

Artikel 10

Nationella lagar och bestämmelser skall föreskriva att

a) lantbruksmaskiner och lantbruksutrustning skall användas endast för det arbete som de har konstruerats för, utom i det fall att annan användning som de inte ursprungligen har konstruerats för anses vara trygg i enlighet med nationell lagstiftning och praxis,

adapted so as to carry persons; and

(b) be operated by trained and competent persons, in accordance with national law and practice.

HANDLING AND TRANSPORT OF MATERIALS

Article 11

1. The competent authority, after consulting the representative organizations of employers and workers concerned, shall establish safety and health requirements for the handling and transport of materials, particularly on manual handling. Such requirements shall be based on risk assessment, technical standards and medical opinion, taking account of all the relevant conditions under which the work is performed in accordance with national law and practice.

2. Workers shall not be required or permitted to engage in the manual handling or transport of a load which by reason of its weight or nature is likely to jeopardize their safety or health.

SOUND MANAGEMENT OF CHEMICALS

Article 12

The competent authority shall take measures, in accordance with national law and practice, to ensure that:

(a) there is an appropriate national system or any other system

och att de i synnerhet inte skall användas till transport av människor, om de inte har konstruerats eller anpassats för persontransporter,

b) de som använder lantbruksmaskiner och lantbruksutrustning skall vara utbildade och behöriga i enlighet med nationell lagstiftning och praxis.

HANTERING OCH TRANSPORT AV VAROR

Artikel 11

1. Den behöriga myndigheten skall, efter samråd med berörda representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, fastställa säkerhets- och hälsoföreskrifter för hantering och transport av varor, särskilt för manuell hantering. Sådana föreskrifter skall grundas på riskbedömningar, tekniska normer och medicinska utlåtanden och beakta alla för arbetets utförande betydelsefulla omständigheter i enlighet med nationell lagstiftning och praxis.

2. Arbetstagare skall inte åläggas eller tillåtas att manuellt hantera eller transportera en börda som på grund av sin vikt eller beskaffenhet sannolikt äventyrar deras säkerhet eller hälsa.

SÄKER HANTERING AV KEMISKA PRODUKTER

Artikel 12

Den behöriga myndigheten skall vidta åtgärder, i enlighet med nationell lagstiftning och praxis, för att säkerställa att

a) det finns ett lämpligt nationellt system eller något annat av

Prop. 2003/04:56
Bilaga 3

approved by the competent authority establishing specific criteria for the importation, classification, packaging and labelling of chemicals used in agriculture and for their banning or restriction;

(b) those who produce, import, provide, sell, transfer, store or dispose of chemicals used in agriculture comply with national or other recognized safety and health standards, and provide adequate and appropriate information to the users in the appropriate official language or languages of the country and, on request, to the competent authority; and

(c) there is a suitable system for the safe collection, recycling and disposal of chemical waste, obsolete chemicals and empty containers of chemicals so as to avoid their use for other purposes and to eliminate or minimize the risks to safety and health and to the environment.

Article 13

1. National laws and regulations or the competent authority shall ensure that there are preventive and protective measures for the use of chemicals and handling of chemical waste at the level of the undertaking.

2. These measures shall cover, inter alia:

(a) the preparation, handling, application, storage and transportation of chemicals;

(b) agricultural activities leading to the dispersion of chemicals;

(c) the maintenance, repair and cleaning of equipment and containers for chemicals; and

(d) the disposal of empty con-

den behöriga myndigheten godkänt system där tydligt angivna kriterier fastställs för import, klassificering, förpackning och märkning av kemiska produkter som används i lantbruket, samt för förbud mot eller begränsning av deras användning,

b) de som tillverkar, importerar, levererar, säljer, förflyttar, lagrar eller destruerar kemiska produkter som används i lantbruket följer nationella eller andra erkända säkerhets- och hälsonormer och förser användarna samt, på begäran, den behöriga myndigheten med tillräcklig och ändamålsenlig information på landets officiella språk, och att

c) det finns ett lämpligt system för säker insamling, återvinning och destruktion av kemiskt avfall, ur bruk tagna kemikalier och tomma kemikaliebehållare som förhindrar deras användning för andra ändamål och eliminerar eller minimerar riskerna för hälsa och säkerhet samt miljön.

Artikel 13

1. Nationella lagar och föreskrifter eller den behöriga myndigheten skall säkerställa att förebyggande åtgärder och skyddsåtgärder vidtas på företagsnivå när det gäller användning av kemiska produkter och hantering av kemiskt avfall.

2. Dessa åtgärder skall omfatta bland annat

a) beredning, hantering, användning, lagring och transport av kemiska produkter,

b) verksamhet inom lantbruket som medför spridning av kemikalier,

c) underhåll, reparation och rengöring av utrustning och behållare som används för kemiska produkter, och

d) destruktion av tomma be-

tainers and the treatment and disposal of chemical waste and obsolete chemicals.

ANIMAL HANDLING AND PROTECTION AGAINST BIOLOGICAL RISKS

Article 14

National laws and regulations shall ensure that risks such as those of infection, allergy or poisoning are prevented or kept to a minimum when biological agents are handled, and activities involving animals, livestock and stabling areas, comply with national or other recognized health and safety standards.

AGRICULTURAL INSTALLATIONS

Article 15

The construction, maintenance and repairing of agricultural installations shall be in conformity with national laws, regulations and safety and health requirements.

IV. OTHER PROVISIONS

YOUNG WORKERS AND HAZARDOUS WORK

Article 16

1. The minimum age for assignment to work in agriculture which by its nature or the circumstances in which it is carried out is likely to harm the safety and health of young persons shall not be less than 18 years.

2. The types of employment or work to which paragraph 1 applies shall be determined by national

hållare samt hantering och destruktion av kemiskt avfall och ur bruk tagna kemikalier.

HANTERING AV DJUR OCH SKYDD MOT BIOLOGISKA RISKER

Artikel 14

Nationella lagar och föreskrifter skall säkerställa att risker som smitta, allergi eller förgiftning förebyggs eller reduceras till ett minimum i samband med hantering av biologiska agens samt att verksamhet som involverar djur, boskap och djurhållningsutrymmen följer nationella eller andra erkända hälso- och säkerhetsnormer.

LANTBRUKSANORDNINGAR

Artikel 15

Vid konstruktion, underhåll och reparation av lantbruksanordningar skall nationella lagar och föreskrifter samt hälso- och säkerhetskrav följas.

IV. ÖVRIGA BESTÄMMELSER

UNGA ARBETSTAGARE OCH FARLIGT ARBETE

Artikel 16

1. Minimiåldern för tillträde till lantbruksarbete, som på grund av sin art eller de förhållanden under vilka det utförs sannolikt äventyrar unga personers hälsa och säkerhet, får inte understiga 18 år,

2. Nationella lagar och föreskrifter eller den behöriga myndigheten skall, efter samråd

Prop. 2003/04:56
Bilaga 3

laws and regulations or by the competent authority, after consultation with the representative organizations of employers and workers concerned.

3. Notwithstanding paragraph 1, national laws or regulations or the competent authority may, after consultation with the representative organizations of employers and workers concerned, authorize the performance of work referred to in that paragraph as from 16 years of age on condition that appropriate prior training is given and the safety and health of the young workers are fully protected.

TEMPORARY AND SEASONAL WORKERS

Article 17

Measures shall be taken to ensure that temporary and seasonal workers receive the same safety and health protection as that accorded to comparable permanent workers in agriculture.

WOMEN WORKERS

Article 18

Measures shall be taken to ensure that the special needs of women agricultural workers are taken into account in relation to pregnancy, breastfeeding and reproductive health.

WELFARE AND ACCOMMODATION FACILITIES

Article 19

National laws and regulations or the competent authority shall prescribe, after consultation with

med berörda representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, fastställa vilka uppgifter eller arbeten som avses i punkt 1.

3. Utan hinder av bestämmelsen i punkt 1 kan nationella lagar eller föreskrifter eller den behöriga myndigheten, efter samråd med berörda representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, godkänna att arbete som avses den punkten utförs från och med 16 års ålder, under förutsättning att för arbetet lämplig utbildning har givits och att unga arbetstgares hälsa och säkerhet skyddas fullt ut.

TILLFÄLLIGT ANSTÄLLDA OCH SÄSONGARBETARE

Artikel 17

Åtgärder skall vidtas för att säkerställa att tillfälligt anställda och säsongarbetare åtnjuter samma skydd med hänsyn till hälsa och säkerhet som jämförbara fast anställda arbetstgare i lantbruket.

KVINNLIGA ARBETSTAGARE

Artikel 18

Åtgärder skall vidtas för att säkerställa att hänsyn tas till de särskilda behov kvinnliga arbetstgare i lantbruket har i anknytning till havandeskap, amning och reproduktiv hälsa.

VÄLFÄRD OCH INKVARTERING

Artikel 19

Nationella lagar och bestämmelser eller den behöriga myndigheten skall, efter samråd med de berörda

the representative organizations of employers and workers concerned:

(a) the provision of adequate welfare facilities at no cost to the worker; and

(b) the minimum accommodation standards for workers who are required by the nature of the work to live temporarily or permanently in the undertaking.

WORKING TIME ARRANGEMENTS

Article 20

Hours of work, night work and rest periods for workers in agriculture shall be in accordance with national laws and regulations or collective agreements.

COVERAGE AGAINST OCCUPATIONAL INJURIES AND DISEASES

Article 21

1. In accordance with national law and practice, workers in agriculture shall be covered by an insurance or social security scheme against fatal and non-fatal occupational injuries and diseases, as well as against invalidity and other work-related health risks, providing coverage at least equivalent to that enjoyed by workers in other sectors.

2. Such schemes may either be part of a national scheme or take any other appropriate form consistent with national law and practice.

representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, föreskriva om

a) tillgång för arbetstagarna till lämpliga välfärdsutrymmen, utan kostnad för dem, och

b) miniminormer för inkvartering av arbetstagare som på grund av arbetets art är tvungna att tillfälligt eller stadigvarande bo inom anläggningen.

ARBETSTIDSARRANGEMANG

Artikel 20

Lantarbetares arbetstid, nattarbete och vilotider skall överensstämja med nationella lagar och bestämmelser eller kollektivavtal.

FÖRSÄKRING MOT OLYCKSFALL I ARBETET OCH ARBETSSJUKDOMAR

Artikel 21

1. I enlighet med nationell lagstiftning och praxis skall arbetstagare i lantbruket omfattas av ett sådant försäkringsskydd eller socialt trygghetssystem som täcker olycksfall i arbetet och arbetsjukdomar både när utgången är dödlig och när den inte är det samt arbetsoförmåga och andra arbetsrelaterade hälsorisker och som motsvarar åtminstone skyddet för arbetstagare inom andra branscher.

2. Dessa system kan antingen utgöra en del av det nationella systemet eller vara i någon annan lämplig form som är förenlig med nationell lagstiftning och praxis.

Prop. 2003/04:56
Bilaga 3

FINAL PROVISIONS

SLUTBESTÄMMELSER

Article 22

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Artikel 22

Ratifikationsdokument avseende denna konvention skall sändas till Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering.

Article 23

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organization whose ratifications have been registered with the Director-General of the International Labour Office.

2. It shall come into force 12 months after the date on which the ratifications of two Members have been registered with the Director-General.

3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member 12 months after the date on which its ratification has been registered.

Artikel 23

1. Denna konvention skall vara bindande endast för de medlemmar av Internationella arbetsorganisationen vilkas ratifikationer har registrerats hos Internationella arbetsbyråns generaldirektör.

2. Den träder i kraft tolv månader efter den dag då ratifikationer från två medlemsstater har registrerats hos generaldirektören.

3. Därefter träder konventionen i kraft för varje annan medlemsstat tolv månader efter den dag då dess ratifikation har registrerats.

Article 24

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of

Artikel 24

1. En medlemsstat som har ratificerat denna konvention kan säga upp den sedan tio år har förflutit från den dag då konventionen först träder i kraft, genom en skrivelse som sänds till Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering. En sådan uppsägning får inte verkan förrän ett år efter den dag då den har registrerats.

2. Varje medlemsstat som har ratificerat denna konvention och som inte inom det år som följer på utgången av den i föregående punkt nämnda tioårsperioden, gör bruk av sin uppsägningrätt enligt

denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Convention at the expiration of each period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 25

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organization of the registration of all ratifications and acts of denunciation communicated by the Members of the Organization.

2. When notifying the Members of the Organization of the registration of the second ratification communicated to him, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organization to the date upon which the Convention shall come into force.

Article 26

The Director-General of the International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations, for registration in accordance with article 102 of the Charter of the United Nations, full particulars of all ratifications and acts of denunciation registered by the Director-General in accordance with the provisions of the preceding Articles.

Article 27

At such times as it may consider necessary, the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of

denna artikel, kommer att vara bunden för ytterligare en period av tio år och kan därefter säga upp konventionen vid utgången av varje tioårsperiod på de villkor som föreskrivs i denna artikel.

Artikel 25

1. Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall underrätta samtliga medlemmar av Internationella arbetsorganisationen om registreringen av alla ratifikationer och uppsägningar som generaldirektören har tagit emot från organisationens medlemmar.

2. När generaldirektören underrättar organisationens medlemmar om registreringen av den andra ratifikation i ordningen som generaldirektören har tagit emot, skall han fästa deras uppmärksamhet på den dag då konventionen träder i kraft.

Artikel 26

Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall, för registrering enligt artikel 102 i Förenta Nationernas stadga, lämna Förenta Nationernas generalsekreterare fullständiga upplysningar om samtliga ratifikationer och uppsägningar som har registrerats hos generaldirektören i enlighet med bestämmelserna i föregående artiklar.

Artikel 27

När Internationella arbetsbyråns styrelse finner det nödvändigt, skall den lämna Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens en redogörelse för

this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

denna konventions tillämpning och överväga om det finns anledning att föra upp frågan om revidering av konventionen, helt eller delvis, på konferensens dagordning.

Article 28

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides

(a) the ratification by a Member of the new revising Convention shall ipso jure involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 24 above, if and when the new revising Convention shall have come into force;

(b) as from the date when the new revising Convention comes into force, this Convention shall cease to be open to ratification by the Members.

2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

Article 29

The English and French versions of the text of this Convention are equally authoritative.

Artikel 28

1. Om konferensen antar en ny konvention, varigenom denna konvention helt eller delvis revideras, och den nya konventionen inte föreskriver annat, skall

a) en medlemsstats ratifikation av den nya reviderade konventionen anses i sig innebära omedelbar uppsägning av denna konvention, utan hinder av bestämmelserna i artikel 24 ovan, om och när den nya konventionen har trätt i kraft,

b) från den dag då den nya reviderade konventionen träder i kraft, denna konvention upphöra att vara öppen för ratifikation av medlemsstaterna.

2. Denna konvention skall likväl förbli gällande till form och innehåll för de medlemsstater som har ratificerat den men inte den nya reviderade konventionen.

Artikel 29

De engelska och franska versionerna av denna konventionstext har lika giltighet.

**Recommendation (No. 192)
concerning Safety and Health in
Agriculture**

The General Conference of the International Labour Organization, Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its 89th Session on 5 June 2001,

and Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to safety and health in agriculture, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation supplementing the Safety and Health in Agriculture Convention, 2001 (hereinafter referred to as "the Convention"); adopts this twenty-first day of June of the year two thousand and one the following Recommendation, which may be cited as the Safety and Health in Agriculture Recommendation, 2001.

I. GENERAL PROVISIONS

1. In order to give effect to Article 5 of the Convention, the measures concerning labour inspection in agriculture should be taken in the light of the principles embodied in the Labour Inspection (Agriculture) Convention and Recommendation, 1969.

2. Multinational enterprises should provide adequate safety and health protection for their workers in agriculture in all their establishments, without discrimination and regardless of the place or country in which they are situated, in accordance with natio-

**ILO:s rekommendation (nr 192)
om arbetarskydd i lantbruket**

Internationella arbetsorganisatio-
nens allmänna konferens,

som har sammankallats till Genève av styrelsen för Internationella arbetsbyrå och samlats där den 5 juni 2001 till sitt 89:e möte,

har beslutat att anta vissa förslag om säkerhet och hälsa i lantbruket, en fråga som utgör den fjärde punkten på mötets dagordning, och

har fastställt att dessa förslag skall ta formen av en rekommendation som kompletterar 2001 års konvention om arbetarskydd i lantbruket (nedan kallad konventionen), och antar denna dag, den 21 juni 2001, följande rekommendation, som kan kallas 2001 års rekommendation om arbetarskydd i lantbruket.

I. ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1. För genomförandet av artikel 5 i konventionen bör tillsynsåtgärder i lantbruket vidtas i ljuset av de principer som uttrycks i 1969 års konvention och rekommendation om yrkesinspektion inom jordbruket.

2. Multinationella företag bör erbjuda sina arbetstagare i lantbruket på alla arbetsställen, utan diskriminering och oberoende av den ort eller det land där arbetsställen befinner sig, ett tillräckligt hälso- och säkerhetsskydd i enlighet med nationell lagstiftning och

nal law and practice and the Tripartite Declaration of Principles concerning Multinational Enterprises and Social Policy.

II. OCCUPATIONAL SAFETY AND HEALTH SURVEILLANCE

3. (1) The competent authority designated to implement the national policy referred to in Article 4 of the Convention should, after consulting the representative organizations of employers and workers concerned:

(a) identify major problems, establish priorities for action, develop effective methods for dealing with them and periodically evaluate the results;

(b) prescribe measures for the prevention and control of occupational hazards in agriculture:

(i) taking into consideration technological progress and knowledge in the field of safety and health, as well as relevant standards, guidelines and codes of practice adopted by recognized national or international organizations;

(ii) taking into account the need to protect the general environment from the impact of agricultural activities;

(iii) specifying the steps to be taken to prevent or control the risk of work-related endemic diseases for workers in agriculture; and

(iv) specifying that no single worker should carry out hazardous work in an isolated or confined area, without an adequate possibility of communication and means of assistance; and

(c) prepare guidelines for

praxis samt den trepartiska deklARATIONEN om riktlinjer rörande multinationella företag och arbetsmarknaden.

II. ÖVERVAKNING AV ARBETSTAGARNAS HÄLSA OCH SÄKERHET

3.1 Den behöriga myndigheten som har ansvar för genomförandet av det nationella åtgärdsprogram som anges i konventionens artikel 4 bör, efter samråd med de berörda representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna,

a) identifiera de huvudsakliga problemen, fastställa åtgärdernas angelägenhetsordning, utveckla effektiva sätt att hantera dem och utvärdera resultaten med regelbundna mellanrum,

b) föreskriva åtgärder för förebyggande och kontroll av risker som är förknippade med lantbruksarbete, och därvid

i) beakta den tekniska utvecklingen och kunskapen om hälsa och säkerhet samt relevanta normer, anvisningar och riktlinjer som erkända nationella eller internationella organisationer har antagit,

ii) beakta behovet att skydda den allmänna miljön mot negativa följder av lantbruksverksamhet,

iii) specificera de åtgärder som bör vidtas för att förebygga eller kontrollera den risk som arbetstagare i lantbruket löper att ådra sig arbetsrelaterade endemiska sjukdomar och

iv) ange att ingen arbetstagare bör utföra farligt arbete ensam på ett isolerat eller slutet område utan tillräckliga möjligheter till kommunikation och hjälp; samt

c) utarbeta anvisningar för

employers and workers.

3. (2) To give effect to Article 4 of the Convention, the competent authority should:

(a) adopt provisions for the progressive extension of appropriate occupational health services for workers in agriculture;

(b) establish procedures for the recording and notification of occupational accidents and diseases in agriculture, in particular for the compilation of statistics, the implementation of the national policy and the development of preventive programmes at the level of the undertaking; and

(c) promote safety and health in agriculture by means of educational programmes and materials to meet the needs of agricultural employers and workers.

4. (1) To give effect to Article 7 of the Convention, the competent authority should establish a national system for occupational safety and health surveillance which should include both workers' health surveillance and the surveillance of the working environment.

4. (2) This system should include the necessary risk assessment and, where appropriate, preventive and control measures with respect to, inter alia:

(a) hazardous chemicals and waste;

(b) toxic, infectious or allergenic biological agents and waste;

(c) irritant or toxic vapours;

(d) hazardous dusts;

(e) carcinogenic substances or agents;

(f) noise and vibration;

(g) extreme temperatures;

(h) solar ultraviolet radiations;

(i) transmissible animal disea-

arbetsgivare och arbetstagare.

3.2 För genomförande av konventionens artikel 4 bör den behöriga myndigheten

a) meddela föreskrifter om en successiv utvidgning av ändamålsenliga företagshälsovårdstjänster för arbetstagare i lantbrukets,

b) fastställa förfaranden för registrering och anmälan av olycksfall i arbetet och arbetsjukdomar inom lantbruket, särskilt med avseende på statistikföring, samt för genomförandet av det nationella åtgärdsprogrammet och utveckling av förebyggande program på företagsnivå, och

c) främja arbetarskyddet i lantbruket genom utbildningsprogram och utbildningsmaterial som motsvarar arbetsgivarnas och arbetstagarnas behov.

4.1 För genomförande av konventionens artikel 7 bör den behöriga myndigheten upprätta ett nationellt övervakningssystem för arbetarskydd som omfattar övervakning av både arbetstagarnas hälsa och arbetsmiljön.

4.2 Detta system bör innefatta adekvat riskbedömning och vid behov förebyggande åtgärder och kontrollåtgärder som gäller bland annat

a) farliga kemikalier och kemiskt avfall,

b) giftiga, smittosamma eller allergiframkallande biologiska agens och biologiskt avfall,

c) ångor som orsakar irritation eller är giftiga,

d) farligt damm,

e) carcinogena ämnen eller agens,

f) buller och vibrationer,

g) extrema temperaturer,

h) ultraviolett solstrålning,

i) överförbara djursjukdomar,

Prop. 2003/04:56

Bilaga 4

ses;

(j) contact with wild or poisonous animals;

(k) the use of machinery and equipment, including personal protective equipment;

(l) the manual handling or transport of loads;

(m) intense or sustained physical and mental efforts, work-related stress and inadequate working postures; and

(n) risks from new technologies.

4. (3) Health surveillance measures for young workers, pregnant and nursing women and aged workers should be taken, where appropriate.

III. PREVENTIVE AND PROTECTIVE MEASURES

Risk assessment and management

5. To give effect to Article 7 of the Convention, a set of measures on safety and health at the level of the undertaking should include:

(a) occupational safety and health services;

(b) risk assessment and management measures in the following order of priority:

(i) elimination of the risk;

(ii) control of the risk at the source;

(iii) minimization of the risk by such means as the design of safe work systems, the introduction of technical and organizational measures and safe practices, and training; and

(iv) in so far as the risk remains, provision and use of personal protective equipment and clothing, at no cost to the worker;

(c) measures to deal with accidents and emergencies, including first aid and access to appropriate

j) kontakt med vilda eller giftiga djur,

k) användning av maskiner och utrustning, inbegripet personlig skyddsutrustning,

l) manuell hantering eller transport av bördor,

m) intensiv eller långvarig fysisk eller psykisk ansträngning, arbetsrelaterad stress och felaktiga arbetsställningar, och

n) risker med ny teknik.

4.3 Vid behov bör åtgärder vidtas för övervakning av hälsan hos unga arbetstagare, gravida och ammande kvinnor samt äldre arbetstagare.

III. FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER OCH SKYDDÅTGÄRDER

Riskbedömning och riskhantering

5. För genomförande av konventionens artikel 7 bör hälso- och säkerhetsåtgärderna på företagsnivå omfatta

a) arbetarskydds- och företagshälsovårdstjänster,

b) riskbedömnings- och riskhanteringsåtgärder i följande prioritetsordning:

i) undanröjande av faran,

ii) begränsning av faran vid källan,

iii) minimering av faran bland annat genom att utforma säkerhetssystem på arbetsplatsen, vidta tekniska och organisatoriska åtgärder, införa säkra arbetsmetoder samt ordna utbildning, och

iv) i den mån faran kvarstår tillhandahållande och användning av personlig skyddsutrustning och skyddskläder utan kostnad för arbetstagaren,

c) arrangemang i händelse av olycksfall och nödsituationer, inbegripet första hjälpen och möjlig-

transportation to medical facilities;

(d) procedures for the recording and notification of accidents and diseases;

(e) appropriate measures to protect persons present at an agricultural site, the population in the vicinity of it and the general environment, from risks which may arise from the agricultural activity concerned, such as those due to agrochemical waste, livestock waste, soil and water contamination, soil depletion and topographic changes; and

(f) measures to ensure that the technology used is adapted to climate, work organization and working practices.

Machinery safety and ergonomics

6. To give effect to Article 9 of the Convention, measures should be taken to ensure the appropriate selection or adaptation of technology, machinery and equipment, including personal protective equipment, taking into account local conditions in user countries and, in particular, ergonomic implications and the effect of climate.

Sound management of chemicals

7. (1) The measures prescribed concerning the sound management of chemicals in agriculture should be taken in the light of the principles of the Chemicals Convention and Recommendation, 1990, and other relevant international technical standards.

7. (2) In particular, preventive and protective measures to be taken at the level of the under-

het till adekvat transport till sjukvård,

d) rutiner för registrering och anmälan av olycksfall och sjukdomar,

e) ändamålsenliga åtgärder för att skydda personer som befinner sig inom anläggningen, befolkningen i närområdet och miljön mot risker som jordbruksverksamheten kan förorsaka och som beror på exempelvis kemiskt avfall, avfall som uppkommit i kreaturskötseln, förorening av mark och vatten, utarmning av odlingsjorden och topografiska förändringar, och

f) åtgärder för att säkerställa att den teknik som används anpassas till klimatet, arbetsorganisationen och arbetsmetoderna.

Säkerhet vid användning av maskiner och ergonomi

6. För genomförande av konventionens artikel 9 bör åtgärder vidtas för att säkerställa ett ändamålsenligt val eller anpassning av teknik, maskiner och utrustning, inbegripet personlig skyddsutrustning, med hänsyn till lokala förhållanden i användarländerna, och i synnerhet ergonomiska konsekvenser och klimatets inverkan.

Ändamålsenlig hantering av kemiska produkter

7.1 Föreskrivna åtgärder för säker hantering av kemiska produkter i lantbruket bör vidtas i ljuset av principerna i 1990 års konvention och rekommendation om säkerhet vid användning av kemiska produkter i arbetslivet samt andra relevanta internationella tekniska normer.

7.2 I synnerhet bör de förebyggande åtgärderna och skyddsåtgärderna på företagsnivå inne-

taking should include:

(a) adequate personal protective equipment and clothing, and washing facilities for those using chemicals and for the maintenance and cleaning of personal protective and application equipment, at no cost to the worker;

(b) spraying and post-spraying precautions in areas treated with chemicals, including measures to prevent pollution of food, drinking, washing and irrigation water sources;

(c) handling and disposal of hazardous chemicals which are no longer required, and containers which have been emptied but which may contain residues of hazardous chemicals, in a manner which eliminates or minimizes the risk to safety and health and to the environment, in accordance with national law and practice;

(d) keeping a register of the application of pesticides used in agriculture; and

(e) training of agricultural workers on a continuing basis to include, as appropriate, training in the practices and procedures or about hazards and on the precautions to be followed in connection with the use of chemicals at work.

Animal handling and protection against biological risks

8. For the purpose of implementing Article 14 of the Convention, the measures for the handling of biological agents giving rise to risks of infection, allergy or poisoning, and for the handling of animals should comprise the following:

(a) risk assessment measures in accordance with Paragraph 5, in

fatta:

a) lämplig personlig skyddsutrustning och skyddskläder, tvättutrymmen för dem som använder kemikalier och utrymmen för underhåll och rengöring av den personliga skyddsutrustningen och redskapen för kemikalieanvändning, utan kostnad för arbetstagarna,

b) förebyggande åtgärder före och efter besprutning av områden med kemikalier, inklusive åtgärder för att förhindra förorening av livsmedel, dricksvatten och vatten för tvätt och konstbevattning,

c) hantering och destruktion av farliga kemikalier som inte längre behövs och av behållare som har tömts, men som kan innehålla rester av farliga kemikalier så att risken för hälsa och säkerhet samt miljön elimineras eller minimeras i enlighet med nationell lagstiftning och praxis,

d) registrering av användningen av bekämpningsmedel i lantbruket, och

e) fortgående utbildning av arbetstagare i lantbruket, i vilken vid behov bör ingå utbildning som gäller praxis och förfaranden som skall följas, eller faror och försiktighetsåtgärder som skall iakttas när användning av kemiska produkter ingår i arbetet.

Hantering av djur och skydd mot biologiska risker

8. För genomförandet av konventionens artikel 14 bör åtgärder i förbindelse med hantering av biologiska agens som medför risk för smitta, allergier eller förgiftning, och i förbindelse med hantering av djur omfatta:

a) en riskbedömning enligt punkt 5 som syftar till att elimi-

order to eliminate, prevent or reduce biological risks;

(b) control and testing of animals, in accordance with veterinary standards and national law and practice, for diseases transmissible to humans;

(c) protective measures for the handling of animals and, where appropriate, provision of protective equipment and clothing;

(d) protective measures for the handling of biological agents and, if necessary, provision of appropriate protective equipment and clothing;

(e) immunization of workers handling animals, as appropriate;

(f) provision of disinfectants and washing facilities, and the maintenance and cleaning of personal protective equipment and clothing;

(g) provision of first aid, antidotes or other emergency procedures in case of contact with poisonous animals, insects or plants;

(h) safety measures for the handling, collection, storage and disposal of manure and waste;

(i) safety measures for the handling and disposal of carcasses of infected animals, including the cleaning and disinfection of contaminated premises; and

(j) safety information including warning signs and training for those workers handling animals.

Agricultural installations

9. To give effect to Article 15 of the Convention, the safety and health requirements concerning agricultural installations should specify technical standards for buildings, structures, guardrails, fences and confined spaces.

nera, förebygga eller minska de biologiska riskerna,

b) kontroll och undersökning av djur i enlighet med veterinärmedicinska normer samt nationell lagstiftning och praxis med avseende på sjukdomar som kan överföras till människor,

c) skyddsåtgärder för hantering av djur och vid behov tillhandahållande av skyddsutrustning och skyddskläder,

d) skyddsåtgärder för hantering av biologiska agens och vid behov tillhandahållande av lämplig skyddsutrustning och skyddskläder,

e) vid behov vaccinering av arbetstagare som hanterar djur,

f) tillhandahållande av desinfektionsmedel och tvättutrymmen samt underhåll och rengöring av personlig skyddsutrustning och skyddskläder,

g) tillhandahållande av första hjälpen, motgift eller andra nödåtgärder när arbetstagarna kommer i kontakt med giftiga djur, insekter eller växter,

h) skyddsåtgärder för hantering, uppsamling, lagring och destruktion av gödsel och avfall,

i) skyddsåtgärder för hantering och destruktion av infekterade djurkroppar, inklusive rengöring och desinficering av förorenade utrymmen, och

j) säkerhetsinformation, inklusive varningsskyltning och utbildning av arbetstagare som hanterar djur.

Lantbruksanordningar

9. För genomförande av konventionens artikel 15 bör hälso- och säkerhetskraven gällande lantbruksanordningar omfatta tekniska normer för byggnader, byggnadskonstruktioner, skyddsräcken, staket och slutna utrymmen.

Welfare and accommodation facilities

Välfärd och inkvartering

10. To give effect to Article 19 of the Convention, employers should provide, as appropriate and in accordance with national law and practice, to workers in agriculture:

(a) an adequate supply of safe drinking water;

(b) facilities for the storage and washing of protective clothing;

(c) facilities for eating meals, and for nursing children in the workplace where practicable;

(d) separate sanitary and washing facilities, or separate use thereof, for men and women workers; and

(e) work-related transportation.

10. För genomförande av konventionens artikel 19 bör arbetsgivarna vid behov och i enlighet med nationell lagstiftning och praxis se till att för arbetstagarna i lantbruket ordnas

a) tillräcklig tillgång på rent dricksvatten,

b) utrymmen för förvaring och tvätt av skyddskläder,

c) lokaler för intagande av måltider samt, i mån av möjlighet, för amning på arbetsplatsen,

d) separata toalett- och tvättutrymmen för manliga och kvinnliga arbetstagare eller möjlighet att använda utrymmena separat, och

e) transporter som hänför sig till arbetet.

IV. OTHER PROVISIONS

IV. ÖVRIGA BESTÄMMELSER

Women workers

Kvinnliga arbetstagare

11. In order to give effect to Article 18 of the Convention, measures should be taken to ensure assessment of any workplace risks related to the safety and health of pregnant or nursing women, and women's reproductive health.

11. För genomförandet av konventionens artikel 18 bör åtgärder vidtas för att säkerställa att en bedömning görs av alla risker på arbetsstället som hänför sig till säkerheten och hälsan för gravida eller ammande kvinnor samt till kvinnors reproduktiva hälsa.

Self-employed farmers

Egenföretagare i lantbruket

12. (1) Taking into consideration the views of representative organizations of self-employed farmers, Members should make plans to extend progressively to self-employed farmers the protection afforded by the Convention, as appropriate.

12.1 Medlemsstaterna bör, när det är skäligt, göra upp planer för en gradvis utvidgning av det skydd som konventionen ger till att omfatta egenföretagare i lantbruket, varvid synpunkter från dessas representativa organisationer bör beaktas.

12.(2) To this end, national laws and regulations should specify the rights and duties of self-employed farmers with respect to safety and

12.2 För detta ändamål bör i de nationella lagarna och föreskrifterna fastställas vilka rättigheter och skyldigheter egenföre-

health in agriculture.

12.(3) In the light of national conditions and practice, the views of representative organizations of self-employed farmers should be taken into consideration, as appropriate, in the formulation, implementation and periodic review of the national policy referred to in Article 4 of the Convention.

13.(1) In accordance with national law and practice, measures should be taken by the competent authority to ensure that self-employed farmers enjoy safety and health protection afforded by the Convention.

13.(2) These measures should include:

(a) provisions for the progressive extension of appropriate occupational health services for self-employed farmers;

(b) progressive development of procedures for including self-employed farmers in the recording and notification of occupational accidents and diseases; and

(c) development of guidelines, educational programmes and materials and appropriate advice and training for self-employed farmers covering, inter alia:

(i) their safety and health and the safety and health of those working with them concerning work-related hazards, including the risk of musculoskeletal disorders, the selection and use of chemicals and of biological agents, the design of safe work systems and the selection, use and maintenance of personal protective equipment, machinery, tools and appliances; and

(ii) the prevention of children

tagare har i fråga om hälsa och säkerhet i lantbruket.

12.3 I ljuset av nationella förhållanden och nationell praxis bör det vid utarbetandet, genomförandet och den regelbundna översynen av det nationella åtgärdsprogram som anges i artikel 4 i konventionen, tas hänsyn till synpunkter från de representativa organisationerna för egenföretagare i lantbruket, när så är lämpligt.

13.1 Den behöriga myndigheten bör vidta åtgärder i enlighet med nationell lagstiftning och praxis för att säkerställa att egenföretagare i lantbruket åtnjuter det hälso- och säkerhetsskydd som konventionen ger.

13.2 Dessa åtgärder bör omfatta

a) bestämmelser om gradvis utökning av lämplig företagshälsovård för egenföretagare i lantbruket,

b) vidareutveckling av rutiner för registrering och anmälan av olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar till att omfatta egenföretagare i lantbruket, och

c) utarbetande av riktlinjer, utbildningsprogram och utbildningsmaterial samt ändamålsenlig rådgivning och utbildning för egenföretagare i lantbruket, bland annat om

i) deras hälsa och säkerhet, samt hälsa och säkerhet för dem som arbetar tillsammans med dem, med hänsyn till arbetsrelaterade faror, inklusive risk för muskuloskelettala besvär, val och användning av kemiska produkter och biologiska agens, utformning av säkerhetssystem på arbetsplatsen samt val, användning och underhåll av personlig skyddsutrustning, maskiner, verktyg och redskap, och

ii) åtgärder för att förhindra att

Prop. 2003/04:56
Bilaga 4

from engaging in hazardous activities.

14. Where economic, social and administrative conditions do not permit the inclusion of self-employed farmers and their families in a national or voluntary insurance scheme, measures should be taken by Members for their progressive coverage to the level provided for in Article 21 of the Convention. This could be achieved by means of:

(a) developing special insurance schemes or funds; or

(b) adapting existing social security schemes.

15. In giving effect to the above measures concerning self-employed farmers, account should be taken of the special situation of:

(a) small tenants and sharecroppers;

(b) small owner-operators;

(c) persons participating in agricultural collective enterprises, such as members of farmers' cooperatives;

(d) members of the family as defined in accordance with national law and practice;

(e) subsistence farmers; and

(f) other self-employed workers in agriculture, according to national law and practice.

barn deltar i farlig verksamhet.

14. I det fall ekonomiska, sociala och administrativa förhållanden inte medger att egenföretagare i lantbruket och deras familjer omfattas av ett nationellt eller frivilligt försäkringssystem, bör medlemsstaterna vidta åtgärder för att gradvis utvidga dem till den nivå som föreskrivs i konventionens artikel 21. Detta kan uppnås genom

a) utveckling av särskilda försäkringssystem eller försäkringsfonder, eller

b) anpassning av befintliga sociala trygghetssystem.

15. Vid genomförandet av ovan nämnda åtgärder för egenföretagare i lantbruket bör hänsyn tas till den särskilda situation som råder för

a) arrendatorer som brukar små gårdar och sådana jordbrukare som betalar arrendet med sina jordbruksprodukter,

b) småjordbrukare,

c) personer som deltar i samägda lantbruksföretag, såsom medlemmar i lantbrukskooperativ,

d) familjemedlemmar så som de definieras i enlighet med nationell lagstiftning och praxis,

e) odlare för husbehov och

f) andra egenföretagare inom lantbruket i enlighet med nationell lagstiftning och praxis.

Prop. 2003/04:56
Bilaga 4

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 15 januari 2004

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Ulvskog, Freivalds, Sahlin, Pagrotsky, Östros, Messing, Engqvist, Lövdén, Ringholm, Sommestad, Karlsson, Nykvist, Lund, Andnor, Nuder, Johansson, Hallengren, Björklund, Holmberg, Jämtin

Föredragande: statsrådet Karlsson

Regeringen beslutar proposition 2003/04:56 ILO:s konvention och rekommendation om arbetarskydd inom lantbruket m.m.